TUAIRIM AN ABHCÓIDE GHINEARÁLTA
PRIIT PIKAMÄE
arna tabhairt an 9 Meitheamh 2022[1]

Cás C-69/21

X

v

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

(iarraidh ar réamhrialú ón Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's- Hertogenbosch (an Chúirt Dúiche, an Háig, ina suí in 's-Hertogenbosch, an Ísiltír))

'Tarchur chun réamhrialú – Rialuithe teorann, tearmann agus inimirce – Beartas inimirce – Treoir 2008/115/CE – Náisiúnaigh tríú tír atá ag fanacht go neamhdhleathach a fhilleadh – Náisiúnach a bhfuil breoiteacht thromchúiseach air nó uirthi agus atá faoi réir nós imeachta um fhilleadh – Cóir leighis chun pian a mhaolú – Cóir leighis nach bhfuil ar fáil sa tír thionscnaimh – Diúltú aistriú a chur siar – An Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh – Airteagal 4 – An ceart gan íde atá mídhaonna nó táireach a chur air – Airteagal 7 – An ceart chun meas ar an saol príobháideach'

1. Sa chás seo, fiafraítear den Chúirt faoi na coinníollacha faoina bhféadfaidh staid sláinte náisiúnaigh tríú tír a bheith ina bac ar fhorghníomhú a aistrithe faoi Threoir 2008/115/CE.[2]

2. Chinn an Chúirt cheana féin in *MP (Cosaint choimhdeach ar íospartach céastóireachta roimhe seo)*,[3] go bhféadfadh Airteagal 4 den Chairt um Chearta Bunúsacha ('an Chairt') a bheith, i bprionsabal, ina theorainn ar fhorfheidhmiú ordaithe aistrithe de réir bhrí Threoir 2008/115. Sa chás seo, iarrtar ar an gCúirt, i bhfianaise a cásdlí agus cásdlí na Cúirte Eorpaí um Chearta an Duine ('ECtHR'), an critéar a úsáidtear sa bhreithiúnas sin a shoiléiriú chun sainaithint a dhéanamh ar an tairseach tromchúise a bhféadfadh sárú a bheith ann os a cionn ar an toirmeasc ar íde atá mídhaonna nó táireach.

3. Iarrtar ar an gCúirt, go háirithe, rialú a thabhairt, ar an gcéad dul síos, maidir leis an gceist cibé an bhféadfadh méadú ar an bpian a d'fhulaing náisiúnach tríú tír de bharr é a bheith aistrithe, gan aon athrú ar na comharthaí tinnis, a bheith de chineál gurb ionann é agus 'meath' nó 'cnaí' de staid sláinte an náisiúnaigh sin de réir bhrí an chásdlí ábhartha, agus, ar an dara dul síos, an bhfuil na Ballstáit i dteideal foráil a dhéanamh do thréimhse ama dhocht ina gcaithfidh an meath nó an cnaí sin tarlú.

1 Bunteanga: an Fhraincis.

2 Treoir 2008/115/CEE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Nollaig 2008 maidir le caighdeáin choiteanna agus nósanna imeachta coiteanna sna Ballstáit i ndáil le náisiúnaigh tríú tíortha atá ag fanacht go neamhdhleathach a fhilleadh (IO 2008 L 348, lch. 98).

3 Breithiúnas an 24 Aibreán 2018 (C-353/16, '*MP (Cosaint choimhdeach ar íospartach céastóireachta roimhe seo)*', EU:C:2018:276).

4. Ina theannta sin, beidh ar an gCúirt rialú ar na critéir dhlíthiúla a bheidh le cur i bhfeidhm i gcás coimhlint idir forghníomhú aistrithe náisiúnaigh tríú tír agus ceart an náisiúnaigh tríú tír sin go ndéanfar a shaol príobháideach a urramú, mar a leagtar amach in Airteagal 7 den Chairt, trína shonrú an gá riocht sláinte an náisiúnaigh sin a chur san áireamh mar chuid dá shaol príobháideach.

I. An dlí lena mbaineann

A. Dlí an Aontais

5. Baineann Airteagail 1, 5 agus 9 de Threoir 2008/115 agus Airteagail 4, 7 agus 19 (2) den Chairt leis an gcás reatha.

B. Dlí na hÍsiltíre

6. Foráiltear le hAirteagal 64 den Vreemdelingenwet 2000 (Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha 2000, 'Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha'):

'Déanfar an t-ionnarbadh a chur siar fad nach féidir taisteal mar gheall ar staid sláinte an eachtrannaigh nó duine dá theaghlach.'

7. Foráiltear leis an Vreemdelingencirculaire 2000 (Ciorclán ar Náisiúnaigh Eachtracha 2000; 'An Ciorclán ar Náisiúnaigh Eachtracha'):

'[…]

7. Gan aon ionnarbadh ar chúiseanna sláinte

7.1. Barúlacha ginearálta

Féadfaidh an [Immigratie- en Naturalisatiedienst)(IND) (Seirbhís Imirce agus Eadóirseachta, an Ísiltír)] iarchur an imeachta a dheonú faoi Airteagal 64 den Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha 2000 sna cásanna seo a leanas:

– ó thaobh an liachta de, nach bhfuil an náisiúnach eachtrach in ann taisteal; nó

– tá baol dáiríre ann go sárófar Airteagal 3 den Choinbhinsiún Eorpach um Chearta an Duine ("ECHR"), ar fhorais liachta.

7.1.1. Níl an náisiúnach eachtrach in ann taisteal

Cuirfear imeacht an náisiúnaigh eachtraigh siar faoi Airteagal 64 den Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha 2000 má léiríonn BMA, (Bureau Medische Advisering (Oifig Chomhairleach Leighis na hAireachta Slándála agus Cirt, an Ísiltír)) nach féidir taisteal mar gheall ar staid sláinte an náisiúnaigh eachtraigh nó duine dá theaghlach.

[…]

7.1.3. Fíor-bhaol go sárófar Airteagal 3 de ECHR ar fhorais liachta;

Cuirfear imeacht an náisiúnaigh eachtraigh siar de réir Airteagal 64 den Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha 2000 i gcás ina bhfuil fíorbhaol ann go sárófar Airteagal 3 de ECHR ar fhorais liachta.

Níl ach fíor-bhaol ann go sárófar Airteagal 3 de ECHR, más rud é:

– go bhfuil sé soiléir ó thuairim BMA gur rídhócha go mbeidh éigeandáil leighis mar thoradh ar easpa cóireáil leighis; agus

– nach bhfuil an chóir leighis is gá ar fáil sa tír thionscnaimh ná sa tír bhuanchónaithe; nó

– má tá an chóireáil leighis ar fáil, go ndealraíonn sé go soiléir nach bhfuil sé inrochtana.

Cás éigeandála leighis

Dar le IND, ciallaíonn "éigeandáil leighis" staid ina bhfuil tinneas ar an náisiúnach eachtrach a shuitear, de réir an eolais reatha leighis agus eolaíoch, go bhfaighidh duine bás laistigh de 3 mhí, go mbeidh sé easlán nó go ndéanfar díobháil thromchúiseach mheabhrach nó choirp eile dó nó di, mar thoradh ar easpa cóireáil leighis.

[…]'

II. Na fíorais ba bhun leis an díospóid, na príomhimeachtaí, na ceisteanna a tharchuirtear chun réamhrialú agus an nós imeachta os comhair na Cúirte Breithiúnais

8. Is náisiúnach Rúiseach é X a rugadh in 1988 agus tá foirm neamhchoitianta ailse fola faighte aige, a tholg sé ag 16 bliana d'aois, a bhfuil cóireáil á déanamh air san Ísiltír ina leith faoi láthair. Is éard atá ina chóireáil leighis, *inter alia*, ná cleachtas fleibeatómachta agus riaradh cannabais theiripigh chun críocha bainistithe pian. Níl riaradh na cóireála cannabais sin údaraithe sa Rúis.

9. An 31 Deireadh Fómhair 2013, rinne X an chéad iarratas ar thearmann a thaisceadh san Ísiltír. Bhí an Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid den tuairim, áfach, go raibh an tSualainn freagrach as an iarratas sin a phróiseáil. Tá an cinneadh sin ina chinneadh críochnaitheach anois.

10. An 13 Nollaig 2013, d'iarr X, de bhun Airteagal 64 den Dlí maidir le náisiúnaigh eachtracha, go gcuirfí siar a aistriú mar gheall ar a fhadhbanna leighis. Dhiúltaigh an cosantóir don iarratas sin le cinneadh an 24 Nollaig 2013, cinneadh a rinneadh críochnaitheach freisin.

11. An 19 Bealtaine 2016, thaisc X iarratas nua ar thearmann san Ísiltír, toisc go raibh an tréimhse ina bhféadfaí é a aistriú chuig an tSualainn tar éis dul in éag. Mar thaca leis an iarraidh sin, mhaígh X gur fhulaing sé fo-éifeachtaí mar gheall ar an gcóireáil leighis a tugadh dó sa Rúis agus go bhfuair sé amach ina dhiaidh sin go raibh sé níos oiriúnaí dá staid sláinte cannabas a thógáil chun críocha teiripeacha. Ós rud é nár ceadaíodh cannabas a úsáid ina thír thionscnaimh, d'fhás sé plandaí cannabais chun críocha míochaine, rud a chruthaigh fadhbanna dó ar chaoi go raibh cosaint idirnáisiúnta de dhíth air ina dhiaidh sin. Nuair a rinneadh an t-iarratas sin, d'iarr X freisin go gcuirfí siar a aistriú faoi Airteagal 64 den Dlí maidir le náisiúnaigh eachtracha.

12. Tar éis dó tuairim BMA a fháil, dhiúltaigh an Státrúnaí, le cinneadh an 29 Márta 2018, d'iarratas X ar thearmann ós rud é go raibh an tuairim aige nach raibh na fadhbanna, a raibh ar an iarratasóir aghaidh a thabhairt orthu sa Rúis, inchreidte. Chinn sé freisin nach raibh an t-iarratasóir in ann gnáthchead chónaithe a fháil agus dhiúltaigh sé géilleadh dá iarraidh chun forghníomhú a oibleagáide filleadh a chur ar fionraí faoi Alt 64 den dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha.

13. Le breithiúnas an 20 Nollaig 2018, arna dhaingniú ag Raad van State (Comhairle Stáit, an Ísiltír) an 28 Márta 2019, chuir rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Cúirt Dúiche na Háige, ag suí in 's-Hertogenbosch, an Ísiltír) an cinneadh sin ar neamhní go páirteach. Dá bhrí sin, cé gur dheimhnigh sí nach bhféadfadh X stádas dídeanaí nó stádas cosanta coimhdí a éileamh, d'ordaigh sí don Rúnaí Stáit, mar sin féin, scrúdú a dhéanamh arís ar argóint X bunaithe ar a cheart chun cead cónaithe a fháil ar bhonn Airteagal 8 de ECHR agus ar a iarratas ar chur chun feidhme Airteagal 64 den Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha.

14. An 19 Feabhra 2020, dhiúltaigh an Státrúnaí, arís, cead cónaithe de thréimhse theoranta a dheonú do X, faoi Airteagal 8 de ECHR, agus dhiúltaigh sé d'iarchur a aistrithe. Leis an ngníomh céanna, ghlac an Státrúnaí cinneadh um fhilleadh lena gceanglaítear ar X críoch na hÍsiltíre a fhágáil laistigh de 4 seachtaine.

15. Thionscain X caingean i gcoinne an chinnidh sin os comhair na cúirte a tharchuir an cás. Tá sé den tuairim nach mór cead cónaithe a eisiúint dó faoi Airteagal 8 de ECHR nó, ar a laghad, go gcaithfear an t-aistriú a chur siar faoi Airteagal 64 den Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha. I ndáil leis sin, cuireann sé in iúl go bhfuil cóireáil na péine le cannabas chomh riachtanach dó nach mbeadh sé in ann saol réasúnta a bheith aige a thuilleadh dá gcuirfí isteach ar an gcóireáil sin. Deir sé, go háirithe i gcás cur isteach den sórt sin, go mbeadh an pian chomh dian sin nach mbeadh sé in ann codladh nó ithe a thuilleadh, agus ní hamháin go mbeadh iarmhairtí fisiceacha dó dá bharr sin, ach síceolaíocha freisin, rud a d'fhágfadh go mbeadh sé dubhach agus féinmharfach.

16. Sa chéad áit, tugann an chúirt a rinne an tarchur le fios gur féidir díbirt a chur siar, faoi reachtaíocht na hÍsiltíre, más rud é, ó thaobh an leighis de, nach féidir leis an náisiúnach eachtrach taisteal nó i gcás ina bhfuil fíorbhaol ann go sárófar Airteagal 3 ECHR ar fhorais liachta. Glactar leis sa dara hipitéis sin gur léir ó thuairim BMA, ar an gcéad dul síos, gur dócha go n-eascróidh 'éigeandáil leighis' as cur isteach ar an gcóireáil leighis agus, ar an dara dul síos, nach mbeidh an chóireáil chuí ar fáil sa tír thionscnaimh nó nach mbeidh an náisiúnach eachtrach in ann rochtain a fháil uirthi.

17. I gcomhthéacs an nós imeachta tearmainn ar cuireadh tús leis an 19 Bealtaine 2016, thíolaic X doiciméid leighis éagsúla chun tacú lena éileamh ar chaoi go mbeadh údar, mar gheall ar a fhadhbanna sláinte, le cur ar fionraí a aistrithe.

18. Ina thuairimí a eisíodh ar iarratas ón Rúnaí Stáit, luaigh BMA, *inter alia*, cé go bhféadfaí a bheith ag súil le héigeandáil leighis ghearrthéarmach do X, in éagmais fleibeatómachtaí, go raibh an chóireáil sin ar fáil sa Rúis mar sin féin. Ar an taobh eile de, mheas BMA, ós rud é nach raibh éifeacht íocshláinte an channabais léirithe, go raibh sé dodhéanta rialú a thabhairt ar na hiarmhairtí leighis a bhaineann le cur isteach ar an gcóireáil channabais. Thug BMA faoi deara freisin nár tuairiscíodh aon fhadhbanna péine a tharraingeodh imní faoi bhás X nó a spleáchas i

ngnáth-ghníomhaíochtaí a shaoil. Dá bhrí sin, ghlac BMA an tuairim nach bhféadfaí a mheas go gcuireann úsáid cannabais cosc ar éigeandáil leighis sa ghearrthéarma. Ar deireadh, dúirt BMA go bhfuil go leor coscairí péine eile ann ar dócha go dtabharfar iad do X.

19. Dar leis an gcúirt a rinne an tarchur, áfach, tá sé soiléir ón bhfaisnéis a chuir X isteach go measann a dhochtúirí cóireála gurb é an cannabas teiripeach an t-aon chóireáil amháin atá leordhóthanach i gcoinne na péine agus go moltar gan anailgéisigh eile a úsáid. Ina theannta sin, tá an chúirt sin den tuairim go bhfuil sé léirithe ag X leis an gcaighdeán dlí is gá nach bhforordaítear ná úsáidtear cóireáil channabais theiripigh ach amháin i gcás ina bhfuil sé cruthaithe go bhfuil na réitigh eile i gcoinne na péine, ní hamháin neamhéifeachtach ach freisin go moltar in aghaidh a n-úsáide.

20. Cinneann an chúirt a rinne an tarchur freisin nach raibh aon chóireáil chuí le haghaidh péine, lena n-áirítear an cannabas teiripeach, ar fáil i dtír tionscnaimh X. Dá bhrí sin, mura ndeonaítear iarchur a aistrithe, cuirfear isteach ar a chóireáil i gcoinne na péine agus méadóidh déine na péine. I ndáil leis sin, tugann an chúirt sin faoi deara gur chuir X faisnéis isteach óna bhfuil sé soiléir go bhfuil an phian sofhulaingthe ar éigean mar thoradh ar riar an channabais theiripigh. Mar sin féin, ní féidir a chinneadh, leis an bhfaisnéis sin, an mbeidh an méadú sa phian a thagann as an mbriseadh ar a chóireáil ina chúis le meath ar chomharthaí an ghalair, fiú más dócha, ar bhonn na faisnéise atá ar fáil don chúirt a rinne an tarchur, nach mbeidh an cás amhlaidh.

21. Sula n-iarrfaidh sí tuairim leighis maidir leis an méadú ar dhéine na péine gur dócha a bheidh ag X más rud é nach ndéantar cóireáil air le cannabas teiripeach a thuilleadh, measann an chúirt a rinne an tarchur, dá bhrí sin, gur gá an creat dlíthiúil lena rialaítear cur san áireamh fachtóir den sórt sin a bhunú trí léirmhíniú ar dhlí an Aontais.

22. Maidir leis sin, tugann an chúirt a rinne an tarchur an cás dá haire, ar an gcéad dul síos, nár thug an Chúirt léirmhíniú go fóill ar Airteagal 19(2) den Chairt, arna léamh i gcomhar le hAirteagail 1 agus 4 di, chun a chinneadh an bhféadfadh forais leighis a bheith ina mbac ar aistriú náisiúnaigh tríú tír, i gcás nach dóigh go rachaidh comharthaí a bhreoiteachta in olcas, ach go dtiocfaidh méadú suntasach ar dhéine a phéine, má fhilltear é, ar an bhforas nach bhfuil an chóir leighis iomchuí ar fáil ina thír thionscnaimh.

23. Ar an dara dul síos, tugann an chúirt sin faoi deara, de réir chásdlí socair Raad van State (an Chomhairle Stáit, an Ísiltír), agus í ag brath ar an riachtanas atá ann i leith meathlú tapa ar an staid sláinte de réir bhrí an bhreithiúnais in *Paposhvili* v. *an Bheilg*,[4] nach bhfuil gá ach na hiarmhairtí leighis a tharlaíonn laistigh de 3 mhí i ndiaidh bhriseadh na cóireála leighis a chur san áireamh chun a chinneadh an mbeidh éigeandáil liachta ann mar thoradh ar bhriseadh den sórt sin. De réir na cúirte a rinne an tarchur, áfach, níor shocraigh ECtHR teorainn ama shonrach sa bhreithiúnas sin. Measann sé, dá bhrí sin, gur gá a chinneadh an dtagann na hiarmhairtí a bhaineann le cur isteach ar chóireáil leighis náisiúnaigh tríú tír atá fíor tinn, má fhilleann sé ar a thír thionscnaimh, faoi raon feidhme Airteagal 4 den Chairt, más rud é go dtarlaíonn siad laistigh de thréimhse 3 mhí, beag beann ar chineál an tinnis agus beag beann ar an gcóir leighis.

24. Ar an tríú dul síos, tugann an chúirt a rinne an tarchur dá haire gur chinn an Raad van State (an Chomhairle Stáit, an Ísiltír) gur gá Airteagal 64 den Dlí maidir le náisiúnaigh eachtracha a scrúdú freisin i dtaobh na ceiste cibé an bhféadfadh fíorbhaol sárú ar Airteagal 3 de ECHR a bheith ann mar thoradh ar náisiúnach tríú tír a bhfuil galar fisiceach nó meabhairghalar

[4] ECtHR, 13 Nollaig 2016, CE:ECHR:2016:1213JUD004173810 ('an breithiúnas in *Paposhvili*').

fíor-thromchúiseach aige a aistriú. Mar sin féin, ní dhéantar an measúnú sin ach amháin agus scrúdú á dhéanamh ar chumas an náisiúnaigh sin taisteal, agus dá thoradh sin nach ní iarrtar ar BMA choíche an bhféadfadh iarmhairtí leighis a bheith ann mar thoradh ar an aistriú ann féin, agus ní chuirtear na hiarmhairtí sin san áireamh d'fhonn a fháil amach an gcuirtear cosc le '[h]éigeandáil leighis', de réir bhrí an Chiorcláin ar náisiúnaigh eachtracha, ar an aistriú sin, i gcás nach bhfuil an chóireáil leighis a fhaigheann an náisiúnach sin ar fáil nó nach bhfuil rochtain uirthi sa tír thionscnaimh.

25. I gcomhthéacs athbhreithniú den sórt sin, beidh sé deacair, de réir na cúirte sin, bac a chur ar aistriú má thagann méadú ar iarmhairtí síceolaíocha, amhail baol go ndéanfaí féinmharú, cé go bhféadfadh sé sin a bheith ina chúis le héigeandáil leighis.

26. Ar an gceathrú dul síos, measann an chúirt a rinne an tarchur gur gá a chinneadh an bhféadfadh staid leighis náisiúnaigh agus an fíoras go bhfuil cóireáil leighis á fáil aige, sa Bhallstát ina bhfuil cónaí air, a bheith ina ngnéithe den saol príobháideach nach foláir a urramú de réir bhrí Airteagal 7 den Chairt agus Airteagal 8 de ECHR.

27. Sa chás reatha, áitíonn X go dtagann a chóireáil leighis faoi raon feidhme an mheasa ar a shaol príobháideach agus cuireann sé bac léi ar a aistrithe.

28. Sna himthosca sin, fiafraíonn an chúirt a rinne an tarchur an gcaithfidh na húdaráis inniúla i mBallstát scrúdú a dhéanamh i dtaobh cibé ar chóir nó nár chóir ceart cónaithe a thabhairt do náisiúnach tríú tír mar gheall ar a fhadhbanna tromchúiseacha leighis agus mar gheall ar an gcóireáil leighis a fhaigheann sé sa Stát sin, de bhua an chirt maidir leis an saol príobháideach a urramú, agus cibé acu ar cheart nó nár cheart urraim do shaol príobháideach an náisiúnaigh tríú tír sin a chur san áireamh chun críocha cinneadh a dhéanamh maidir lena iarratas ar an ordú aistrithe a bhfuil sé faoina réir a chur siar.

29. Sna himthosca sin, chinn Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Cúirt Dúiche na Háige, ag suí in s-Hertogenbosch, an Ísiltír) bac a chur ar na himeachtaí agus na ceisteanna seo a leanas a chur faoi bhráid na Cúirte chun réamhrialú a fháil:

' 1. An féidir le méadú suntasach ar an bpian mar gheall ar easpa cóireála leighis, gan athrú ar chomharthaí an ghalair, a bheith ina staid atá contrártha le hAirteagal 19(2) den [Chairt], arna léamh in éineacht le hAirteagal 1 agus 4 di, mura ndeonaítear aon iarchur ar an oibleagáid maidir le himeacht faoi [Threoir 2008/115]?

2. An bhfuil sé i gcomhréir le hAirteagal 4 den Chairt, arna léamh i gcomhar le hAirteagal 1 den Chairt sin, teorainn ama shocraithe a leagan síos a bhfuil gá lena linn d'éifeachtaí an easpa cóireála leighis teacht chun solais ionas go nglacfar leis na bacainní leighis ar an oibleagáid maidir le filleadh a eascraíonn as Treoir 2008/115? Mura bhfuil sé contrártha do dhlí an Aontais foráil a dhéanamh maidir le teorainn ama shocraithe, an féidir le Ballstát teorainn ama ghinearálta chomhionann a shainiú do gach tinneas agus iarmhairt leighis a d'fhéadfadh a bheith ann?

3. An bhfuil sé i gcomhréir le hAirteagal 19(2) den Chairt, arna léamh i gcomhar le hAirteagal 1 agus 4 di, i gcomhthéacs [Threoir 2008/115] má fhoráiltear nach ndéanfar na hiarmhairtí a bhaineann le hionnarbadh *de facto* a mheas ach amháin agus cinneadh á dhéanamh cibé an bhféadfaidh an náisiúnach eachtrach taisteal agus cad iad na coinníollacha faoina bhféadfaidh sé taisteal?

4. An gceanglaítear le hAirteagal 7 den Chairt, arna léamh i gcomhar le hAirteagail 1 agus 4 di, i gcomhthéacs [Threoir 2008/115], measúnú a dhéanamh ar staid sláinte an náisiúnaigh eachtraigh agus an chóireáil a fhaigheann sé dá bharr sin sa Bhallstát, le linn an scrúdaithe i dtaobh cibé an gá nó nach gá, maidir leis an údarú cónaithe, chun an saol príobháideach a urramú? An gceanglaítear le hAirteagal 19(2) den Chairt, arna léamh i gcomhar le hAirteagail 1 agus 4 di, i gcomhthéacs Threoir 2008/115, go gcuirfear an saol príobháideach agus saol an teaghlaigh san áireamh de réir bhrí Airteagal 7 den Chairt agus cinneadh á dhéanamh an bhféadfadh fadhbanna liachta a bheith ina mbac ar an ionnarbadh?'

30. Chuir X, Rialtas na hÍsiltíre agus an Coimisiún Eorpach barúlacha i scríbhinn isteach.

31. Chuir na páirtithe sin argóintí ó bhéal i láthair ag an éisteacht a reáchtáladh an 7 Márta 2022.

III. Anailís

A. Dlínse na Cúirte agus inghlacthacht na gceisteanna

32. Tacaíonn Rialtas na hÍsiltíre, ar an gcéad dul síos, leis an tuairim nach bhfuil na ceisteanna a tharchuirtear chun réamhrialú inghlactha a mhéid a tharraing an chúirt a rinne an tarchur na ceisteanna anuas roimh am. Ós rud é nach bhfuil feidhm ag Treoir 2008/115 ach amháin i gcás ina bhfuil cónaí neamhdhleathach ar an náisiúnach tríú tír lena mbaineann, ní gá, dar leis an rialtas sin, léirmhíniú a dhéanamh ar an treoir sin, arna léamh i gcomhar leis an gCairt, chun an díospóid sna príomhimeachtaí a réiteach, ós rud é nach mór don chúirt a rinne an tarchur a shuíomh ar dtús an bhfuil X i dteideal cead cónaithe a fháil san Ísiltír.

33. D'fhonn an argóint sin a dhiúltú, is leor a mheabhrú, de réir chásdlí socair na Cúirte, go bhfuil saoirse ag na cúirteanna náisiúnta an t-ábhar a thabhairt os comhair na Cúirte *ag aon chéim den nós imeachta a mheasann siad a bheith iomchuí*,[5] ar chaoi nach féidir a mheas go bhfuil tagairt do réamhrialú neamh-inghlactha díreach toisc gur ag céim luath de na himeachtaí náisiúnta a rinneadh é. Ina theannta sin, d'aontaigh an Chúirt cheana freagra a thabhairt ar cheisteanna a chuir cúirt náisiúnta ar aghaidh chun réamhrialú, roimh don chúirt sin scrúdú a dhéanamh i dtaobh an féidir an díospóid a réiteach faoin reachtaíocht náisiúnta amháin.[6]

34. Ar an dara dul síos, measann Rialtas na hÍsiltíre go bhfuil an dara ceist a tharchuirtear chun réamhrialú neamh-inghlactha a mhéid a bhaineann sé le dlíthiúlacht teorainn ama dhocht is infheidhme chun measúnú a dhéanamh ar mheath sláinte aon náisiúnaigh tríú tír i gcás fhorfheidhmiú an aistrithe, cé nach toisc chinntitheach í an tréimhse sin chun an díospóid a réiteach sna príomhimeachtaí.

35. Ní féidir glacadh leis an argóint sin. Bhí an cinneadh um fhilleadh a glacadh i gcoinne X bunaithe, *inter alia*, ar eisiamh na féidearthachta go dtarlódh éigeandáil ghearrthéarmach leighis i gcás filleadh. Níl aon amhras ann, i gcomhréir le reachtaíocht na hÍsiltíre is infheidhme, go ndéanfar measúnú ar éigeandáil leighis a bheith ann i bhfianaise na tréimhse 3 mhí atá leagtha síos sa chiorclán maidir le náisiúnaigh eachtracha. Ba mhaith liom a rá go bhfuil an cheist maidir le dlíthiúlacht na tréimhse sin níos lárnaí fós ós rud é gur léir ón ordú tagartha, i gcontrárthacht

[5] Féach, *inter alia*, breithiúnas an 26 Meitheamh 2019, *Addiko Bank* (C-407/18, EU:C:2019:537, míreanna 35 agus 39).

[6] Breithiúnas an 29 Deireadh Fómhair 2020, *Veselības ministrija* (C-243/19, EU:C:2020:872, mír 63.)

leis an méid a dhearbhaíonn Rialtas na hÍsiltíre ina thuairimí i scríbhinn, go bhfuil pian X nasctha leis an ngalar atá air agus nach ann d'aon chóireáil eile chun a phian a mhaolú ina thír thionscnaimh, an Rúis.

36. Ar an tríú dul síos agus ar deireadh, measann Rialtas na hÍsiltíre nach bhfuil dlínse ag an gCúirt rialú a thabhairt ar an gceathrú ceist a mhéid a bhaineann sí leis an gceist i dtaobh an féidir ceart cónaithe a dhíorthú ó Airteagal 8 de ECHR. Thairis sin, tá an cheist sin neamh-inghlactha, de réir an Rialtais sin, i gcás ina bhféachfadh an chúirt a rinne an tarchur le fáil amach an gceanglaítear ar na Ballstáit, le hAirteagal 7 den Chairt, ceart cónaithe a dheonú d'aon náisiúnach tríú tír i gcás X.

37. Ní mór dom, arís eile, a chur in iúl nach n-aontaím le hargóintí Rialtas na hÍsiltíre. Ar an gcéad dul síos, is comhthuiscint é nach mbaineann an ceathrú ceist le hAirteagal 8 ECHR ach le hAirteagal 7 den Chairt. Ar an dara dul síos, baineann an cheist i dtaobh ar chóir ceart cónaithe a thabhairt don náisiúnach tríú tír sin leis an measúnú substainteach ar an gceathrú ceist a tarchuireadh.[7]

38. Measaim, dá bhrí sin, go bhfuil dlínse ag an gCúirt an tarchur reatha le haghaidh réamhrialú a éisteacht agus a chinneadh agus go bhfuil sí inghlactha ina hiomláine.

B. Substaint an cháis

1. An chéad agus an dara ceist

39. De réir an chéad dá cheist atá tarchurtha aici, fiafraíonn an chúirt a rinne an tarchur, go bunúsach, ar cheart Treoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagal 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt, a thuiscint ar chaoi go gcuirtear cosc léi i gcás ina mbeadh náisiúnach tríú tír atá go dona tinn agus atá ag fanacht go neamhdhleathach ar chríoch Bhallstáit curtha faoi réir ordú aistrithe, i gcás ina mbeadh sé neamhchosanta, de dheasca nach bhfuil fáil dhlíthiúil ina thír thionscnaimh ar an t-aon cóireáil phianmhúchach éifeachtach atá ann, in aghaidh méadú suntasach ar a phian, gan athrú ar chomharthaí eile an ghalair, nó ar a laghad, i gcás ina bhfeictear an méadú suntasach sin ar a phian laistigh de tréimhse atá níos faide ná 3 mhí i ndiaidh dó filleadh ar a thír thionscnaimh.

(a) Barúlacha tosaigh

40. Mar réamhphointe, ba cheart a thabhairt faoi deara nach féidir le náisiúnach tríú tír lena mbaineann stádas dídeanaí, cosaint choimhdeach ná gnáthchead cónaithe a éileamh san Ísiltír, de réir na faisnéise a chuir an chúirt a rinne an tarchur ar fáil. Tá X i staid 'láithreacht neamhdhleathach', de réir bhrí Airteagal 3(2) de Threoir 2008/115, a mhéid atá sé i láthair ar chríoch na hÍsiltíre gan na coinníollacha le haghaidh dul isteach a leagtar amach in Airteagal 5 de Rialachán (AE) 2016/399 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Márta 2016 maidir le Cód an Aontais maidir leis na rialacha lena rialaítear gluaiseacht daoine thar theorainneacha (Cód Teorainneacha Schengen)[8] ná coinníollacha eile iontrála, fanachta nó cónaithe sa Stát sin a chomhlíonadh. Dá bhrí sin, tá staid X faoi réir fhorálacha na treorach sin.

7 Féach breithiúnas an 29 Márta 2012, *3M Italia* (C-417/10, EU:C:2012:184, mír 23).

8 IO 2016 L 77, lch. 1.

41. Go háirithe, cuireann sé de cheangal ar na Ballstáit cinneadh um fhilleadh a eisiúint chuig aon náisiúnach tríú tír atá ag fanacht go neamhdhleathach (Airteagal 6) agus na bearta uile is gá a dhéanamh chun an cinneadh sin a fhorfheidhmiú in éagmais imeacht deonach an náisiúnaigh sin (Airteagal 8). Ós rud é gurb ionann forghníomhú nósanna imeachta náisiúnta um fhilleadh agus cur chun feidhme Threoir 2008/115, de réir bhrí Airteagal 51 den Chairt, tá feidhm ag an gCairt sa chás seo.

42. Mar gheall ar bhreoiteacht thromchúiseach X, de réir na cúirte a rinne an tarchur, ní fhéadfar céastóireacht a dhéanamh ar Airteagal 4 den Chairt ('Ní fhéadfar céastóireacht a dhéanamh ar dhuine ar bith ná íde nó pionós atá mídhaonna nó táireach a chur ar dhuine') agus Airteagal 19(2) de ('Ní fhéadfar aon duine a aistriú, a dhíbirt ná a eiseachadadh chuig Stát ina bhfuil baol tromchúiseach go gcuirfear íde atá mídhaonna nó táireach ar dhuine'). Ós rud é go n-athdhearbhaítear an toirmeasc sin, go bunúsach, in Airteagal 5 de Threoir 2008/115, ní mór tagairt a dhéanamh, sa chéad dá cheist mar a athfhoirmíodh iad, don dara ceist, i bhfianaise Airteagal 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt.

43. Mar is léir ó na míniúcháin a bhaineann leis an gCairt,[9] freagraíonn an ceart a leagtar amach in Airteagal 4 den Chairt don cheart a ráthaítear in Airteagal ECHR agus léirítear in Airteagal 19(2) de cásdlí ábhartha na Cúirte Eorpaí um Chearta an Duine maidir le hAirteagal 3 de ECHR. Dá bhrí sin, i gcomhréir le hAirteagal 52(3) den Chairt, ní foláir gurb ionann brí agus raon feidhme an dá fhoráil sin agus an bhrí agus an raon feidhme a thugtar in ECHR d'Airteagal 3 de, ach amháin i gcás ina mbainfeadh sé sin an bonn de neamhspleáchas dhlí an Aontais agus na Cúirte Breithiúnais.

44. Braitheann an cheist an gcuireann Airteagal 4 agus Airteagal 19 (2) den Chairt[10] bac ar Bhallstát náisiúnach tríú tír atá go dona tinn agus atá ag fanacht go mídhleathach a dhíbirt, dá bhrí sin, ar bhreithiúnais ECtHR in *N.* v. *an Ríocht Aontaithe*[11] agus *Paposhvili* v. *an Bheilg* a scrúdú, agus na breithiúnais, ag brath den chuid is mó ar na prionsabail arna mbunú ag ECHR, arna n-eisiúint ag an gCúirt in *Abdida*, C.K. agus páirtithe eile[12] agus *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh))*. Leis an scrúdú sin, beifear in ann an critéar dlíthiúil is infheidhme maidir le comhréireacht an aistrithe sin a fhíorú leis an toirmeasc ar íde atá mídhaonna agus táireach.

45. Sula dtabharfar faoin anailís, is gá a mhíniú go hachomair cén fáth nach bhfuil cásdlí na Cúirte a thagann as na breithiúnais in *N. S. agus páirtithe eile*, Jawo agus *Ibrahim agus páirtithe eile*,[13] a thrasuigh an treoir ón mbreithiúnas ECtHR in *M.S.S.* v. *an Bheilg agus an Ghréig*,[14] infheidhme maidir le himthosca an cháis sna príomhimeachtaí, mar a d'áitigh na páirtithe leasmhara go léir ag an éisteacht.

9 IO 2016 C 77, lch. 1.

10 Ar mhaithe le simpliú, ní thagróidh mé, sa chuid eile den Tuairim seo, ach d'Airteagal 4 den Chairt, sa mhéid gurb ionann Airteagal 19(2) den Chairt agus iarratas ar an gcás ina ndéantar toirmeasc ar íde atá mídhaonna nó táireach a bhaint mar a chumhdaítear in Airteagal 4 den Chairt.

11 ECtHR, 27 Bealtaine 2008, CE:ECHR:2008:0527JUD002656505.

12 Breithiúnas an 18 Nollaig 2014, *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453), agus an 16 Feabhra 2017, *C. K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127).

13 Breithiúnais an 21 Nollaig 2011, *N.S. agus páirtithe eile* (C-411/10 agus C-493/10, EU:C:2011:865); an 19 Márta 2019, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218); agus an 19 Márta 2019, *Ibrahim agus páirtithe eile* (C-297/17, C-318/17, C-319/17 agus C-438/17, EU:C:2019:219).

14 ECtHR, 21 Eanáir 2011, CE:ECHR:2011:0121JUD003069609.

46. Sna breithiúnais sin, ba é breith na Cúirte go sáraíonn aistriú iarratasóra ar chosaint idirnáisiúnta ó Bhallstát amháin go Ballstát eile an toirmeasc ar íde mhídhaonna agus táireach i gcás ina bhfuil an duine sin 'cleithiúnach go mór ar chúnamh poiblí' agus go gciallódh 'neamhshuim údaráis [an dara Stát] go mbeadh [an duine sin], is cuma cad é a thoil agus a roghanna pearsanta, i *staid fíordhíthe ábhartha*, nach gcuirfeadh ar a chumas freastal ar a chuid riachtanas is bunúsaí, mar shampla iad siúd a bhaineann le beathú, níochán agus tithíocht, agus a *dhéanfadh dochar dá sláinte fhisiciúil nó mheabhrach* nó a chuirfeadh díghrádú uirthi nach luíonn le dínit an duine'. [15]

47. Níl aon amhras ann go bhféadfar, i mo thuairimse, ag féachaint do nádúr iomlán Airteagal 4 den Chairt, an critéar sin a úsáid freisin i gcás ina bhfuil sé beartaithe ag Ballstát náisiúnach tríú tír atá ag fanacht go neamhdhleathach a chur ar ais chuig a thír thionscnaimh. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara, áfach, sa chás reatha, nach n-éilíonn X ach go ndéanfadh a fhilleadh chuig an Rúis dochar tromchúiseach dá shláinte agus nach maífidh sé tráth ar bith go mbeadh sé ag brath go hiomlán ar chúnamh poiblí agus, dá gcuirfí ar ais chuig an Rúis é, go mbeadh sé i staid '*fíordhíthe ábhartha*' mar gheall ar an mbac a bhí ag údaráis na tíre sin. Feictear domsa gur gá, leis an gcásdlí thuasluaite, nasc cúisíoch a bheith ann idir an *fhíordhíth ábhartha* sin, arbh é neamhaird na n-údarás náisiúnta lena mbaineann ba chúis leis agus meath sláinte an duine lena mbaineann. Dá bhrí sin, níl an cásdlí sin infheidhme sa chás seo.

(b) Airteagal 3 ECHR mar chosaint i gcoinne refoulement i gcásdlí ECtHR

48. Tá an cinneadh a réitigh an bealach do mheasúnú ar chomhoiriúnacht na mbeart díbeartha arna nglacadh ag na húdaráis phoiblí in *D.* v. *an Ríocht Aontaithe* le hAirteagal 3 ECHR le fáil in *D.* v. *an Ríocht Aontaithe*. [16] Sa bhreithiúnas sin, chinn ECtHR nach féidir an scrúdú ar bheart díbeartha faoi Airteagal 3 ECHR a chur faoi réir go n-eascraíonn an riosca don duine atá faoi réir ceann de na coireálacha toirmiscthe as gníomhartha intinniúla arna ndéanamh ag údaráis phoiblí na tíre cinn scríbe. Is é a thuairim nach bhfuil aon rud ann chun cosc a chur air scrúdú a dhéanamh ar chásanna ina n-eascraíonn an riosca sin ó fhachtóirí nach bhféadfadh a bheith ina gcúis, go díreach nó go hindíreach, le dliteanas na n-údarás sin nó, nuair a ghlactar ar leithligh é, nach sáraíonn forálacha an Airteagail sin iad féin.

49. Forbraíodh an cur chuige seo in *Pretty* v. *an Ríocht Aontaithe* sna téarmaí seo a leanas: 'D'fhéadfadh sé go dtiocfadh fulaingt mar gheall ar bhreoiteacht a tharlaíonn go nádúrtha... faoi raon feidhme Airteagal 3 ECHR má *mhéadaítear*, nó más dóigh go *méadófar*, é mar thoradh ar chóireáil – cibé acu de bharr choinníollacha coinneála, díbeartha nó bearta eile – a bhféadfar freagracht a chur ar na húdaráis ina leith'. [17]

50. Maidir le cinneadh duine atá thíos le SEIF a dhíbirt, chinn ECtHR, in *D.* v. *an Ríocht Aontaithe*, go bhfágfadh forfheidhmiú an chinnidh sin go mbeadh fíorbhaol báis ann i gcúinsí an-phráinneacha agus gurbh ionann é agus cóir mhídhaonna de réir bhrí Airteagal 3 ECHR. I ndáil leis sin, thug sé le fios, cé nach féidir le neamhnáisiúnaigh atá faoi réir cinneadh díbeartha, i bprionsabal, an ceart a éileamh chun fanacht i gcríoch an Stáit óstaigh chun leanúint de chúnamh leighis agus sóisialta a fháil a chuir an Stát sin ar fáil dóibh, gurbh iad 'imthosca an-eisceachtúla' an cháis atá i gceist agus na 'cúinsí daonnúla dianriachtanacha' a spreag sárú Airteagal 3 ECHR agus

[15] Breithiúnais an 19 Márta 2019, *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, mír 92), agus breithiúnais an 19 Márta 2019, *Ibrahim agus páirtithe eile* (C-297/17, C-318/17, C-319/17 agus C-438/17, EU:C:2019:219, mír 90). Cló iodálach curtha leis.

[16] ECtHR, 2 Bealtaine 1997, CE:ECHR:1997:0502JUD003024096, §§ 49 agus 50).

[17] ECtHR, 29 Aibreán 2002, CE:ECHR:2002:0429JUD000234602, § 52. Béim curtha leis.

na 'dálaí daonnúla dianriachtanacha' a bhí i gceist.[18] Chuir ECtHR san áireamh, *inter alia*, go raibh seolaí an chinnidh díbeartha ag céim dhleigheasta dá bhreoiteacht agus go laghdódh tarraingt siar thobann na seirbhísí leighis a chuirtear ar fáil sa Stát óstach, chomh maith leis an easpa cóireáil leordhóthanach ina thír thionscnaimh, a ionchas saoil agus go mbeadh sé ina chúis le fulaingt mhór fhisiciúil agus mheabhrach dó.[19]

51. In *N. v. an Ríocht Aontaithe*,[20] iarradh ar ECtHR, go bunúsach, an tairseach sin a shocrú ag leibhéal níos ísle, trí léirmhíniú níos forleithne a ghlacadh ar an gcoincheap 'imthosca an-eisceachtúil'.

52. Bhain an cás sin le duine VEID-deimhneach a bhaint i riocht cobhsaí mar thoradh ar an gcóireáil leighis a tugadh dó sa Stát óstach. Ní raibh sé ina dhíospóid, áfach, dá gcuirfí isteach ar an gcóireáil sin, go dtiocfadh meath ar staid sláinte an iarratasóra go tapa agus go bhfaigheadh sí bás laistigh de chúpla bliain tar éis tréimhse míchompoird agus fulaingthe. Maidir leis sin, d'éiligh an t-iarratasóir, ar an gcéad dul síos, nach raibh sé d'acmhainn aici na cógais ba ghá don chóireáil sin a cheannach ina tír dhúchais, Uganda, agus, ar an dara dul síos, nach raibh a teaghlach a bhfuil cónaí orthu ann toilteanach ná in ann caitheamh léi má bhí sí an-tinn.

53. Mar sin féin, mheas ECtHR gur cheart an tairseach ard tromchúise a bhunaítear in *D.* v. *an Ríocht Aontaithe* agus a chuirtear i bhfeidhm ina cásdlí ina dhiaidh sin a choimeád.[21]

54. D'fhonn a fháil amach an raibh imthosca fíoreisceachtúla i gceist leis an gcás in *N.* v. *an Ríocht Aontaithe*, dhírigh sé ar a thromchúisí atá riocht sláinte an iarratasóra nuair a bhí sé beartaithe é a chur as oifig, gan mionscrúdú a dhéanamh an bhféadfadh sí an chóireáil agus an cúram is gá a fháil sa tír cinn scríbe. Go sonrach, chinn ECtHR nach raibh an t-iarratasóir, tráth tugtha an bhreithiúnais, i staid chriticiúil agus go raibh sé in ann taisteal, rud a chuirfeadh as an áireamh gurb ann do 'imthosca an-eisceachtúil' agus, dá bhrí sin, gur sáraíodh Airteagal 3 ECHR. Chun críocha measúnaithe den sórt sin, maidir le díbirt go hUganda, go mbeadh meath tagtha ar a cás, agus go háirithe laghdú ar a hionchas saoil, nach mbaineann sé, dar leis an gcúirt sin, le hábhar.[22]

55. Le déanaí, chinn ECtHR in *Paposhvili* nach gceilfí de thairbhe na forála sin ach Airteagal 3 ECHR a chur i bhfeidhm maidir le daoine a bhaint ag tairseach an bháis, mar a rinneadh ó tugadh an breithiúnas *in N.* v. *an Ríocht Aontaithe*.[23] Bhí sé d'éifeacht ag an Ríocht Aontaithe tairbhe na forála sin a bhaint d'eachtrannaigh a bhí go dona tinn ach nach raibh i riocht chomh criticiúil sin. An ceanglas chun éifeachtacht Airteagal 3 ECHR a áirithiú, is é a thuairim gur cheart an nath 'cásanna fíor-eisceachtúla eile' a léirmhíniú mar a chiallaíonn sé nach mór an chosaint atá cumhdaithe san fhoráil sin a dheonú do na daoine sin freisin.[24]

56. Go sonrach, chinn ECtHR gur cheart 'cásanna fíor-eisceachtúla eile' a thuiscint mar 'chásanna a bhaineann le duine a bhfuil drochbhail air a bhaint a bhfuil cúiseanna tromchúiseacha ann lena chreidiúint go mbeadh baol *dáiríre* ann go mbeadh ar an duine sin, cé nach raibh sé i mbaol báis ar

[18] ECtHR, 2 Bealtaine 1997, *D.* v. *an Ríocht Aontaithe*, CE:ECHR:1997:0502JUD003024096, § 54.

[19] Ibid., §§ 50-52.

[20] ECtHR, 27 Bealtaine 2008, CE:ECHR:2008:0527JUD002656505.

[21] Ibid., § 43.

[22] Ibid., §§ 50 agus 51.

[23] ECtHR, 27 Bealtaine 2008, CE:ECHR:2008:0527JUD002656505.

[24] Breithiúnas in *Paposhvili*, §§ 181 agus 183.

an duine sin, mar gheall ar easpa cóireáil leordhóthanach sa tír cinn scríbe nó easpa rochtana uirthi, go mbeadh meath tromchúiseach, tapa agus dochúlaithe ar a shláinte agus go mbeadh an-fhulaingt nó laghdú suntasach ar ionchas saoil mar thoradh air'. [25]

57. Sa chás sin, bhí tinneas an-tromchúiseach ar an iarratasóir. De réir na faisnéise a chuir sé ar fáil, cobhsaíodh a shláinte leis an gcóireáil a fuair sé sa Bheilg agus, dá gcuirfí isteach ar an gcóireáil sin, bheadh a mheánionchas saoil níos lú ná 6 mhí. Mheas ECtHR go raibh dearbhuithe an iarratasóra nach raibh an chóireáil sin ar fáil ina thír thionscnaimh agus nach raibh aon ráthaíocht aige go mbeadh rochtain aige ar na cineálacha eile cóireála dá ghalar a bhí ar fáil sa tír sin inchreidte. [26] De réir ECtHR, d'fhéadfaí, dá bhrí sin, teacht ar shárú ar Airteagal 3 ECHR in éagmais measúnú a bheith déanta ag na húdaráis náisiúnta inniúla ar an riosca a thabhaigh an t-iarratasóir i bhfianaise na sonraí a bhaineann lena staid sláinte agus le cóir leordhóthanach a bheith sa tSeoirsia. [27]

58. Maidir leis an gcritéar a úsáideadh in *Paposhvili* an bhfuil cur i gcrích birt díbeartha i gcoinne duine atá go dona tinn ina íde mhídhaonna nó táireach de réir bhrí Airteagal 3 ECHR, rinneadh í a dhearbhú le déanaí i mbreithiúnas Mhór-Dhlísheomra ECtHR in *Savran* v. *an Danmhairg*. [28]

59. Maidir le raon feidhme an chritéir sin, tá gá le soiléiriú. Cé go dtugann sé sin le tuiscint, cinnte, go leathnófaí raon feidhme Airteagal 3 ECHR, mar thoradh ar an sainmhíniú ar thairseach tromchúise lena bhféadfaí daoine nach bhfuil gar don bhás a áireamh i measc thairbhithe na cosanta a thugtar leis an airteagal sin, bhí imní ar leith ar ECtHR aird a tharraingt ar chineál *coibhneasta* an mhéadaithe sin, [29] mar is léir, go háirithe, ó thrí ghné. Ar an gcéad dul síos, d'athdhearbhaigh sí gur 'fíor-eisceachtúil' iad na cásanna ina gcoisctear le hAirteagal 3 ECHR go gcuirfí deireadh le duine atá go dona tinn. Ar an dara dul síos, shonraigh sí go raibh 'na cásanna sin a chomhfhreagraíonn d'ardtairseach chun Airteagal 3 [ECHR] a chur i bhfeidhm i gcásanna a mbaineann le heachtrannaigh atá an-tinn a dhíbirt'. Ar an tríú dul síos, tugann tairseach na tromchúise atá leagtha síos aige le tuiscint go bhfuil an meath ar staid sláinte an duine atá faoi réir beart díbeartha, ní hamháin go bhfuil sé 'tromchúiseach' agus 'dochúlaithe', ach go bhfuil sé 'go tapa' freisin. Cé gur tréithe sár-riachtanacha iad an chéad dá eilimint den díobháil rioscúil i gcás sárú ar ECHR [30] atá go hiomlán fíorúil, cé gur féidir sin a thuar, ní thugtar aon mhíniú ar an ngné dheireanach seachas an rún srian a chur, a mhéid is féidir, ar chiorcal na ndaoine atá i dteideal na cosanta dá bhforáiltear in Airteagal 3 ECHR.

(c) Airteagal 4 den Chairt mar chosaint i gcoinne refoulement i gcásdlí na Cúirte

60. Maidir le cásdlí ábhartha na Cúirte, ba cheart a thabhairt faoi deara go ndearna an Chúirt, ceithre huaire, an critéar atá le cur i bhfeidhm a shainaithint go sainráite d'fhonn a chinneadh an ionann aistriú éigeantach duine atá an-tinn agus íde mídhaonna nó táireach de réir bhrí Airteagal 3 ECHR.

[25] Ibid., § 183. Cló iodálach curtha leis.

[26] Ibid., § § 194-198.

[27] Ibid., § 205 agus 206.

[28] ECtHR, 7 Nollaig 2021, Savran v. an Dainmhairg(CE:ECHR:2021:1207JUD005746715).

[29] Féach, chuige sin, Mavronicola N., 'Specifying the *non-refusal*Duty under Article 3 ECHR', Mídhaonna agus Díghrádú faoi Airteagal e de ECHR: Absolute Rights and Absolute Wrongs, Hart Publishing, Oxford, 2021, lch. 181.

[30] ECtHR, 7 Iúil 1989, *Soering* v. *an Ríocht Aontaithe* CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, § 90.

61. Sa chás *Abdida*, chinn an Chúirt, i bhfianaise bhreithiúnas ECtHR in *N.* v. *an Ríocht Aontaithe*,[31] go sáraítear Airteagal 4 den Chairt le cinneadh um fhilleadh a fhorghníomhú ina ndéantar náisiúnach tríú tír atá thíos le breoiteacht thromchúiseach a aistriú chuig tír i gcás nach ann do chóireáil leordhóthanach i gcásanna fíoreisceachtúla. Cuireadh in iúl freisin gur saintréithe de na cásanna deireanacha sin tromchúis agus cineál doleasaithe na díobhála de thoradh an náisiúnach a bhaint go tír ina bhfuil baol tromchúiseach ann go gcuirfear é nó í faoi chóireáil mhídhaonna nó tháireach. Éilíonn éifeachtacht an achomhairc a thionscnaítear i gcoinne cinneadh den sórt sin maidir le filleadh, dar leis an gCúirt, gur cheart éifeacht fionraíochta a bheith ag an achomharc sin, ós rud é go nochtfaí le forfheidhmiú an chinnidh sin go mbeadh *riosca tromchúiseach meathlaithe do-aisiompaithe aige ar a shláinte*. Rinneadh an critéar sin a athrá ansin i mbreithiúnas *CPAS de Seraing*.[32] Tógadh an critéar seo arís sa bhreithiúnas in *CPAS de Seraing*.[33]

62. Sa chás *C.K. agus páirtithe eile*, fiafraíodh den Chúirt arbh ionann aistriú iarrthóra tearmainn a raibh meabhairghalar an-tromchúiseach air, eadhon dúlagar iarthuismidh agus treochtaí tréimhsiúla féinmharfacha, de réir bhrí Airteagal 4 den Chairt, a bhí in aistriú iarrthóra tearmainn ón tSlóivéin go dtí an Chróit, faoi chóras Bhaile Átha Cliath.

63. I ndáil leis sin, chuir an Chúirt in iúl ar dtús, i bhfianaise chásdlí ECtHR, nach bhféadfaí a chur as an áireamh go bhféadfadh fíorbhaol a bheith i gceist le haistriú iarratasóra ann féin don duine lena mbaineann go gcuirfí íde mhídhaonna agus tháireach air, beag beann ar cháilíocht an ghlactha agus an chúraim atá ar fáil sa Stát sin.[34]

64. Maidir leis an gcritéar atá le cur i bhfeidhm chun a fháil amach an ann do shárú ar Airteagal 4 den Chairt sa chás sin, chinn an Chúirt gur cóir mhídhaonna agus tháireach é aistriú iarrthóra tearmainn má tá *baol fíor agus cruthaithe ann go dtiocfaidh meath suntasach agus doleighead air ina staid sláinte*.[35] Dúirt sé freisin, a luaithe a bheidh dóthain fianaise oibiachtúil curtha ar fáil ag an iarratasóir chun a thromchúisí atá a staid sláinte agus na hiarmhairtí suntasacha agus do-athraithe a bhaineann le haistriú air a chruthú, gur faoi na húdaráis náisiúnta inniúla atá sé na heilimintí sin a scrúdú, agus na hiarmhairtí go léir a thiocfadh as an aistriú á gcur san áireamh, gan stopadh ach amháin ag iarmhairtí iompar fisiciúil an iarrthóra tearmainn.[36]

65. Rinne Mór-Dhlísheomra na Cúirte in *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)* an cur chuige sin a dhearbhú agus a chur i bhfeidhm i gcomhthéacs Threoir 2008/115. Iarradh ar an gCúirt rialú a thabhairt i dtaobh ar cheart cosaint choimhdeach a dheonú do náisiúnach a chéas údaráis a thíre tionscnaimh agus a bhféadfadh a n-iarmhairtí tromchúiseacha síceolaíocha dul in olcas go mór dá bhfillfí ar a thír thionscnaimh.

66. Agus an cheist sin á scrúdú, chuir sí in iúl, *inter alia*, i gcomhréir le cásdlí ECtHR maidir le daoine a bhfuil breoiteacht thromchúiseach orthu a dhíbirt, nach mór go mbeadh íosleibhéal tromchúise ann mar thoradh ar é a bhaint amach chun bheith ina chúis le sárú ar Airteagal 3 ECHR agus mheabhraigh sí gurb é ECtHR a dhéanann an measúnú sin tríd an gcritéar a leagtar amach in *Paposhvili* a chur i bhfeidhm.[37]

31 ECtHR, 27 Bealtaine 2008, *N.* v. *an Ríocht Aontaithe*, CE:ECHR:2008:0527JUD002656505.

32 Breithiúnas an 18 Nollaig 2014, *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453, mír 45 go 50).

33 Breithiúnas an 30 Meán Fómhair 2020 (C-402/19, EU:C:2020:759, mír 36).

34 Breithiúnas an 16 Feabhra 2017, *C. K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, míreanna 68 agus 71 go 73).

35 Breithiúnas an 16 Feabhra 2017, *C. K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, mír 74).

36 Breithiúnas an 16 Feabhra 2017, *C. K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, mír 75 agus mír 76).

37 Breithiúnas in *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)*, mír 36 go mír 40.

67. Ag an gcéim sin dá réasúnaíocht, bhí sé dlisteanach a bheith ag súil go nglacfadh an Chúirt an critéar sin trína shonrú nach mór úsáid a bhaint as freisin chun na cásanna a shainiú ina gcoisctear le hAirteagal 4 den Chairt duine a ionnarbadh go dona tinn. Mar sin féin, seo a leanas an chéad mhír eile den bhreithiúnas in *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)*: 'Ón dearcadh céanna, ní mór a léirmhíniú go gciallaíonn Airteagal 4 den Chairt gur ionann náisiúnach tríú tír a bhfuil riocht meabhrach nó fisiceach an-tromchúiseach air a aistriú agus íde mhídhaonna agus tháireach, má chiallaíonn an t-aistriú sin go dtiocfaidh meath suntasach doleigheasta ar staid a shláinte nó a sláinte'. [38]

68. Tá an critéar sin, atá in úsáid cheana féin ag an gCúirt in *C.K. agus páirtithe eile*, [39]agus i gcásanna eile, difriúil ón tástáil in *Paposhvili*. Cé gur fíor go bhfuil an nath 'meath suntasach agus do-aisghafa' coibhéiseach le 'meath tromchúiseach do-aisiompaithe', ní mór a mheas, mar sin féin, nach gceanglaítear leis an gcritéar sin go mbeadh 'fulaingt láidir' nó 'laghdú suntasach ar ionchas saoil' mar thoradh ar mheath i staid sláinte an duine lena mbaineann, nó go mbeadh 'meath den sórt sin 'tapa' freisin. Maidir leis an bpointe deireanach sin, tá sé ráite ag an gCúirt gur gá an critéar sin a chur i bhfeidhm agus aird á tabhairt ar 'na hiarmhairtí suntasacha doleigheasta *go léir* a d'eascródh as an gcritéar a bhaint'. [40]

69. Dá bhrí sin, bhí sé beartaithe ag an gCúirt an tairseach tromchúise atá ábhartha maidir le hAirteagal 4 den Chairt a chur i bhfeidhm a shocrú sna cineálacha cásanna sin ar leibhéal níos ísle ná an leibhéal a cheanglaítear le hAirteagal 3 ECHR de réir *Paposhvili*, agus dá thoradh sin go gcoisceann le hAirteagal 4 duine a dhíbirt i raon níos leithne cásanna ná an dara ceann. Is é sin le rá, is léiriú é cásdlí na Cúirte ar léirmhíniú níos cosantaí ar an gceart gan íde mhídhaonna nó tháireach a chur air.

70. Ina theannta sin, is ábhar don Chúirt Bhreithiúnais an rogha sin. Cé gur fíor go gceanglaítear le hAirteagal 52(3) den Chairt go dtuigfear gurb ionann brí agus raon feidhme do na cearta dá dtagraítear ann a fhreagraíonn do na cearta a ráthaítear in ECHR agus atá ag na cearta sin, is foras coiteann anois é, fad nach ionstraim dlí é ECHR a ionchorpraítear go foirmiúil i ndlíchóras AE, nach féidir leis an gceanglas comhsheasmhachta atá á saothrú leis an bhforáil sin an bonn a bhaint d'uathriail dhlí AE ná neamhspleáchas na Cúirte féin. Dá bhrí sin, féadfaidh an Chúirt na cearta sin a thabhairt go dlisteanach de bhrí agus de raon feidhme atá éagsúil leis na cearta atá cumhdaithe in ECHR ar an gcoinníoll go dtiocfaidh as a léiriú leibhéal níos airde cosanta ná an leibhéal a ráthaítear in ECHR, [41] agus go mbaintear amach an toradh sin sa chás seo.

71. Go dtacaítear le léamh an bhreithiúnais in *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)* leis an bhfíoras, sa bhreithiúnas sin, go nasctar leis an nath 'ar an dóigh chéanna' an critéar a leag an Chúirt síos i mbreithiúnas *Paposhvili*, ós rud é go léirítear, de réir sainmhíniú, gaol cosúlachta agus gan coibhéis shubstainteach.

[38] Breithiúnas *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)*, mír 41. Cló iodálach curtha air agam.

[39] Breithiúnas an 16 Feabhra 2017, *C. K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127).

[40] Breithiúnas in *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)* mír 41 agus mír 42. Cló iodálach curtha air agam. Féach breithiúnas an 16 Feabhra 2017, *C.K agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, mír 76).

[41] Breithiúnais an 15 Feabhra 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, mír 47); an 14 Meán Fómhair 2017, K. (C-18/16, EU:C:2017:680, mír 50); agus an 20 Márta 2018, Menci (C-524/15, EU:C:2018:197, mír 22 agus mír 23). Féach freisin mo Thuairim in Országos Idegenrendézeti Főigazgatóság lai -alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU agus C-925/19 PPU, EU:C:2020:294, pointe 148 agus pointe 149).

(d) Iarratas ar an gcás sna príomhimeachtaí

72. Mar réamhphointe, ba cheart a mheabhrú, mar is léir ón ordú tagartha, go bhfuil breoiteacht an-tromchúiseach ar X agus go dteastaíonn cóireáil leighis shonrach ina leith. Níl aon amhras ann go bhféadfadh X cóireáil leighis a fháil mar sin féin, dá ndéanfaí é a dhíbirt, mar go bhfuil sé ar fáil agus inrochtana sa Rúis. Ar an láimh eile, i gcás díbirt, ní bheadh rochtain ag X a thuilleadh ar an gcóireáil cannabais theiripigh a fhorordaíonn an dochtúir dó agus a thugtar dó faoi láthair chun an pian de bharr a bhreoiteachta a bhainistiú, ós rud é nach bhfuil an chóireáil sin údaraithe sa Rúis. Cé nach dócha go mbeadh an chóireáil dheireanach sin ina ghéarú ar a bhreoiteacht, measann an chúirt a rinne an tarchur, i bhfianaise na ndoiciméad ábhartha a chuir an t-iarratasóir ar fáil sna príomhimeachtaí, go dtiocfadh méadú ar fhulaingt X mar thoradh ar bhriseadh den sórt sin, ós rud é nach bhfuil aon cheann de na coiréalacha anailgéiseacha eile a d'fhéadfaí a riar air sa Rúis oiriúnach.

73. Sna himthosca sin, is gá a bhreithniú an féidir ann féin 'meath i staid na sláinte' a bhaint amach trí mhéadú fulaingthe a chinneadh chun críocha chásdlí na Cúirte dá dtagraítear san alt roimhe seo den Tuairim seo a chur i bhfeidhm. Measaim gur gá gur freagra dearfach a bheidh ann. Ní foláir a mheabhrú go bhfuil an cásdlí sin bunaithe ar an réamhtheachtaí atá leagtha síos ag ECtHR, go bhféadfadh fulaingt amháin mar gheall ar bhreoiteacht, cibé acu a tharlaíonn sé go nádúrtha nó nach ea, teacht faoi raon feidhme Airteagal 3 de ECHR má tá nó más dóigh go mbeidh sé níos measa mar chóireáil, amhail díbirt, ar féidir na húdaráis a chur freagrach astu. Ina theannta sin, tugtar faoi deara nach féidir le haon fhachtóir eile a eascraíonn as cásdlí na Cúirte údar a thabhairt le léirmhíniú ar dá réir atá Airteagal 4 den Chairt infheidhme ach amháin i gcás ina bhfuil athrú ar chomharthaí an duine lena mbaineann ag gabháil leis an méadú ar an bhfulaingt a eascraíonn as baint. Mar léiriú air sin, cuireadh Airteagal 4 den Chairt i bhfeidhm in *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)* ar an bhforas go mbeadh sé díbeartha ag díbirt an iarratasóra a fhulaingt shíceolaíoch a ghéarú, beag beann ar aon athrú ar chomharthaí dianstruis iarthrámaigh agus dúlagair throm. [42]

74. Go deimhin, tá na hábhair imní a chuir Rialtas na hÍsiltíre in iúl le linn na n-imeachtaí curtha san áireamh agam, i bhfianaise nádúr suibiachtúil na péine, nár cheart a mheas gur leor ach líomhaintí ón seolaí maidir leis an mbeart díbeartha chun a chinneadh go ndearnadh sárú ar Airteagal 4 den Chairt. Dá bhrí sin, iarraim ar an gCúirt an deis sin a ghlacadh chun a dhearbhú go sainráite, mar a rinne an ECtHR in *Paposhvili*, gur faoin náisiúnach sin atá sé fianaise a thabhairt ar aird a d'fhéadfadh a léiriú go bhfuil cúiseanna tromchúiseacha ann lena mheas, dá gcuirfí an beart sin chun feidhme, go mbeadh sé faoi lé fíor-bhaol íde atá mídhaonna nó táireach. [43]

75. Thairis sin, ní bheadh díbirt an náisiúnaigh sin ag luí le hAirteagal 4 den Chairt ach amháin má bhaintear amach an tairseach tromchúise arna bunú le cásdlí na Cúirte. Tá sé riachtanach, dá bhrí sin, a fháil amach an mbeadh baol *fíor*, *cruthaithe* go dtiocfadh meath suntasach doleigheasta ar a shláinte mar thoradh ar X a bhaint.

76. Cé go bhfuil scrúdú den sórt sin, atá ag brath den chuid is mó ar imthosca fíorasacha an cháis, ina ábhar don chúirt a rinne an tarchur agus measúnú á dhéanamh aici ar thorthaí thuarascáil an tsaineolaí a ordaíodh sna príomhimeachtaí, ceadaítear leis an bhfaisnéis sa cháschomhad, i mo thuairimse, na breithnithe seo a leanas.

[42] Féach breithiúnas *MP (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh)*, míreanna 38 agus 39).

[43] Breithiúnas in *Paposhvili*, § 186.

77. Is léir ón ordú le haghaidh tagartha, ar dtús, go bhfuil doiciméid a léiríonn go bhfuil sé ag fulaingt ó thinneas tromchúiseach is cúis leis, *inter alia*, mígréin, fadhbanna bolg, pian sa mhuineál, cnámh, matáin agus néaróga curtha ar fáil ag an bpian, agus go bhfuil pian faoi láthair déanta ar éigean le caoinfhulaingthe ag riaradh cóireála le cannabas teiripeach. Ina theannta sin, tagraíonn X don bhfíric go mbeadh méadú ar phian i gceist leis an mbriseadh ar chóireáil le cannabas teiripeach ionas nach bhféadfadh sé a thuilleadh codlata nó beatha a dhéanamh agus go mbeadh nádúr buan an phéine sin, mar thoradh ar an bhfadtéarma, chun cinn neamhoird mheabhracha, i bhfoirm smaointe dianbhrúite agus féinmharfacha. Ar an dara dul síos, is léir ón gcinneadh sin nach bhfuil an chóireáil sin, arb é an t-aon chóireáil phian-fhrithsheasmhach is iomchuí do X, ar fáil go dleathach sa Rúis, ós rud é go bhfuil na roghanna malartacha frith-inscithe fiú.

78. Má leagadh síos na heilimintí sin go léir, ba cheart don chúirt a tharchuir an cás, i mo thuairimse, a mheas nach féidir X a bhaint anuas, sa chás seo, ar an bhforas go mbeadh riosca dáiríre, cruthaithe ann go dtiocfadh meath suntasach doleigheasta ar a shláinte. [44]

79. I bhfianaise an dara cuid den chéad dá cheist, mar a athfhoirmíodh iad, ba mhaith liom a chur in iúl nach mbaineann an cheist maidir le cé acu a bheadh nó nach mbeadh forthromú na péine mar thoradh ar bhaint X chuig a thír thionscnaimh 'go tapa' tar éis don tír sin a bheith curtha i gcrích, ar mhaithe lena chinneadh ar baineadh amach an tairseach tromchúise agus go sáraítear Airteagal 4 den Chairt dá bhrí sin.

80. Cé gur éiligh an breithiúnas in *Paposhvili* go mbeadh an meath sláinte ní hamháin 'tromchúiseach' agus 'dochúlaithe', ach freisin 'go tapa', chuir an Chúirt teorainn léi féin, ina léirmhíniú neamhspleách ar Airteagal 4 den Chairt, a cheangal, mar a luaitear thuas, go dtiocfadh meath suntasach agus doréitithe ar staid na sláinte mar thoradh ar dhíbirt.

81. Ní chreidim gur cheart don Chúirt a léirmhíniú níos cosantaí a ailíniú le léirmhíniú ECtHR.

82. I ndáil leis sin, ní mór a mheabhrú go bhfuil ECtHR i dteideal a mheas, mar is léir ón gcásdlí is sine de chuid ECtHR, an bhfuil sé de cheart ag an gCúirt sin a mheas an bhfuil náisiúnach eachtrach á bhaint de chineál a sháraíonn an ceart nach gcuirfear í faoi chóireáil mhídhaonna agus tháireach mar gheall ar an bhfulaingt a d'fhéadfadh a bheith mar thoradh uirthi sa tír cinn scríbe, cé gur sárú é sin ar an ECHR nach bhfuil suite go fóill. Tá an léirmhíniú sin riachtanach, de réir na cúirte sin, d'fhonn éifeachtacht an chirt sin a áirithiú, mar bhuancheart agus luach bunúsach na sochaithe daonlathacha, ós rud é go mbeadh an díobháil a thiocfadh as an aistriú tromchúiseach doleigheasta. [45]

83. É sin ráite, go gcoinníonn an Chúirt, ina breithiúnas atá le teacht, an ceanglas luais seo maidir leis an damáiste a bheith ann (sa chás seo, luas an meatha i staid na sláinte), dealraíonn sé domsa gur maolú é ar nádúr absalóideach an chirt a chumhdaítear in Airteagal 4 den Chairt, tríd an gceart sin a chothromú le cumhacht na mBallstát dul isteach agus cónaí na náisiúnach tríú tíortha ina gcríoch a rialú. Thairis sin, is é an t-ábhar imní atá ann cineál iomlán na forála sin a ráthú ar bhealach níos fearr, rud a fhágann, dar liomsa, go ndearna an Chúirt ina cásdlí, leibhéal níos airde cosanta a shaothrú don cheart gan íde mhídhaonna nó tháireach a chur uirthi. [46]

[44] Mura leasaítear reachtaíocht na Rúise, is cosúil nach féidir an meath sin a bhaint amach sa chleachtas.

[45] ECHR, 7 Iúil 1989, *Soering* v. *an Ríocht Aontaithe*, CE:ECHR:1989:0707JUD001403888, § 91.

[46] Breithiúnais an 16 Feabhra 2017, *C.K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, mír 59), agus in *MP* (Cosaint choimhdeach d'íospartach céasta san am a caitheadh) (mír 36).

84. Is gá go dtugtar le tuiscint leis na breithnithe roimhe seo go gcoisceann Airteagal 4 den Chairt cleachtas náisiúnta, amhail an cleachtas sin sna príomhimeachtaí, teorainn ama dhocht a leagan síos inar gá go dtarlódh an méadú suntasach doleigheasta ar phian an Bhallstáit atá faoi réir a aistrithe.

85. Dá réir sin, molaim go dtabharfadh an Chúirt freagra ar an gcéad dá cheist, mar a athfhoirmíodh iad, gur gá Airteagal 5 de Threoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagal 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt, a léirmhíniú mar bhac ar náisiúnach tríú tír atá go dona tinn agus atá ag fanacht go neamhdhleathach ar chríoch Bhallstáit, nach bhfuil ach cóireáil anailgéiseach éifeachtach ann ina thír thionscnaimh, i gcás ina nochtar é, mar gheall ar neamh-infhaighteacht dhlíthiúil, ina thír thionscnaimh, nach bhfuil ach cóireáil anailgéiseach éifeachtach ann. Ní bhaineann an tréimhse ar laistigh di a tharlóidh an méadú sin le hábhar chun críocha an mheasúnaithe sin.

86. Ar deireadh, ba cheart a mheabhrú, dá mba rud é go measfadh an chúirt a tharchuir an cás nach féidir X a chur ar ais chuig an Rúis ar an bhforas go mbeadh fíorbhaol ann go gcuirfí íde mhídhaonna nó tháireach i mbaol, de réir bhrí Airteagal 4 den Chairt, dá mbainfí é, go mbeadh sé le cur ar athló faoi Airteagal 9(1)(a) de Threoir 2008/115.

87. Ní féidir a bheith mar thoradh ar an mbaint sin a chur siar, i mo thuairimse, go mbainfear an cinneadh um fhilleadh a ghlac údarás inniúil na hÍsiltíre éifeacht leis, mar a d'áitigh an Coimisiún ag an éisteacht. [47] Ní fheicim conas a d'fhéadfaí a mheas go n-eascraíonn iarmhairt den sórt sin as an mbreithiúnas in *CPAS de Seraing*, [48] cé gur chinn an Chúirt, sa bhreithiúnas sin, go mbaineann an fhadhb a bhaineann le héifeacht fionraíochta uathoibríoch a dheonú leis an gcinneadh um fhilleadh agus, b'fhéidir, leis an gcinneadh díbeartha a ghabhann leis. [49]

88. Mar a d'áitigh Rialtas na hÍsiltíre ag an éisteacht, ba cheart a thabhairt faoi deara, fiú dá gcuirfí aistriú ar athló, nach bhfuil aon chúis ann maidir leis an gcinneadh um fhilleadh, a chinneann go bhfuil an bac neamhdhleathach, gur cheart go gcaillfí éifeachtaí an chinnidh sin, go háirithe ós rud é gur chinn an Chúirt cheana féin go bhfuil ceangal ar na Ballstáit, nuair a bhíonn náisiúnach tríú tír atá i bhfanacht go neamhdhleathach le fanacht go neamhdhleathach, cinneadh um fhilleadh a eisiúint ina choinne mar 'go mbeadh sé contrártha le cuspóir Threoir 2008/115... agus le foclaíocht Airteagal 6 den Treoir sin atá bailí maidir le stádas a thabhairt ar ais, ach gan cead cónaithe a bheith ag an tríú tír, ach nach mbeadh sé contrártha do chuspóir Threoir 2008/115... agus d'fhoclaíocht Airteagal 6 den Treoir sin'. [50]

2. An tríú ceist

89. Ina tríú ceist, iarrann an chúirt a tharchuir an cás, go bunúsach, an ceart Airteagal 5 de Threoir 2008/115, a léitear i bhfianaise Airteagal 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt, a léamh, a léirmhíniú mar bhac ar iarmhairtí an bhirt díbeartha ar staid sláinte náisiúnaigh tríú tír, agus ní mór sin a dhéanamh le linn di cinneadh a dhéanamh an bhfuil an náisiúnach tríú tír sin in ann taisteal agus, má tá, cad iad na cúinsí ina bhfuil sé in ann é a chur san áireamh.

[47] Is eol dom gurb ionann an léirmhíniú sin agus cosaint dhlíthiúil náisiúnach tríú tír a neartú i gcás 'iargúltacht fhadtéarmach', ós rud é go n-eisiatar iad, i bprionsabal, ó na cearta socheacnamaíocha iomadúla a theachtadh mar gheall ar chineál neamhrialta a bhfanachta. Is trua, áfach, nach féidir Treoir 2008/115 a mhíléamh dá bharr sin.

[48] Breithiúnas an 30 Meán Fómhair 2020, (C-402/19, EU:C:2020:759).

[49] Breithiúnas an 30 Meán Fómhair 2020, *CPAS de Seraing* (C-402/19, EU:C:2020:759, mír 43 go mír 48). Féach breithiúnas an 19 Meitheamh 2018, *Gnandi* (C-181/16, EU:C:2018:465, mír 56).

[50] Breithiúnas an 3 Meitheamh 2021, *Westerwaldkreis* (C-546/19, EU:C:2021:432, mír 57).

90. Go sonrach, is léir ón ordú tagartha nach scrúdaítear, faoi dhlí na hÍsiltíre, na hiarmhairtí leighis a d'fhéadfadh teacht as beart díbeartha sa tuairim a eisíonn BMA ach amháin a mhéid a tharlaíonn siad agus é féin á bhaint, gan aird a thabhairt ar na hiarmhairtí leighis, ar de chineál síceolaíoch iad, ar dóigh dóibh iad féin a léiriú mar thoradh ar neamh-infhaighteacht nó neamh-inrochtaineacht, i dtír an chinn scríbe, ar an gcúram is gá chun déileáil leis na hiarmhairtí leighis sin.

91. Ó thaobh an dlí amháin de, dealraíonn sé go mbaineann amhras na cúirte a tharchuir an cás le hinfheidhmeacht an chreata dhlíthiúil a eascraíonn as an mbreithiúnas in *C.K. agus páirtithe eile*, [51] i réimse chóras Bhaile Átha Cliath i gcomhthéacs Threoir 2008/115. Is maith is eol don chúirt sin go leagtar amach sa bhreithiúnas sin na hoibleagáidí nach mór do Bhallstát a chomhlíonadh d'fhonn bheith in ann náisiúnach tríú tír a aistriú a bhfuil claontaí féinmharaithe aige. Mar sin féin, measann sí nach mbaineann na hoibleagáidí arna bhforchur ag an gCúirt ach le coinníollacha taistil an náisiúnaigh sin, rud a mhínítear toisc go bhféadfadh an Stát aistritheach, de bhua phrionsabal na muiníne frithpháirtí ar a bhfuil córas Bhaile Átha Cliath bunaithe, a thoimhdiú gur leor an cúram atá ar fáil sna Ballstáit eile chun déileáil leis an tinneas as a bhfuil an náisiúnach sin ag fulaingt.

92. Ba cheart a thabhairt faoi deara, ar an gcéad dul síos, go gciallaíonn nádúr ginearálta agus glan Airteagal 4 den Chairt, lena n-éilítear go bunúsach comhlíonadh Airteagal 5 de Threoir 2008/115, go bhfuil an creat dlíthiúil a bunaíodh in *C.K. agus páirtithe eile* infheidhme freisin, i bprionsabal, maidir le haistriú duine chuig tríú tír, amhail aistriú a dhéantar faoi Threoir 2008/115. Agus é trasuite sa chomhthéacs deireanach, tá an creat dlíthiúil sin bunaithe ar na prionsabail seo a leanas.

93. Is ionann náisiúnach tríú tír a bhfuil riocht meabhrach nó fisiceach an-tromchúiseach air a aistriú agus íde mhídhaonna agus tháireach, *ann féin*, i gcás ina mbeidh riosca réadach, cruthaithe go dtiocfadh meathlú suntasach doleigheasta ar a shláinte nó ar a sláinte. [52]

94. Is faoi na húdaráis náisiúnta inniúla atá sé deireadh a chur le haon amhras tromchúiseach faoin tionchar a bheadh ag an díbirt sin ar staid sláinte an duine lena mbaineann, agus aird á tabhairt ar 'na hiarmhairtí suntasacha doleigheasta uile' a bheadh mar thoradh ar bhaint an duine. Ciallaíonn sé sin nach mór don Bhallstát a dhéanann an t-aistriú, ní hamháin go n-eagróidh an Ballstát sin go ndéanfar an cúram riachtanach uile a ráthú don náisiúnach tríú tír lena mbaineann agus é á aistriú go fisiciúil chuig an Stát is ceann scríbe, trí chúnamh liachta leordhóthanach, ach ní mór dó a áirithiú freisin go bhféadfaidh an náisiúnach sin an cúram leighis is gá a fháil, a luaithe a thiocfaidh sé nó sí isteach sa Stát sin, chun aon fhíorbhaol a sheachaint go mbeadh forthromú suntasach agus do-aisghafa aige ar a riocht sláinte. [53]

95. I bhfianaise na mbreithnithe sin, molaim gurb é a bheadh i bhfreagra na Cúirte ar an tríú ceist a tharchuirtear chun réamhrialú ná nach mór Airteagal 5 de Threoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagal 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt, a léirmhíniú ar bhealach a chuirfeadh bac ar iarmhairtí an bhirt dhíbeartha ar shláinte náisiúnaigh tríú tír óna gcuirtear san áireamh é agus nuair a bheidh cinneadh á dhéanamh an bhfuil an náisiúnach tríú tír sin i stát chun taisteal agus, má tá, cad iad na coinníollacha faoina bhfuil. Ní mór na hiarmhairtí sin a mheas freisin agus fíorú á

[51] Breithiúnas an 16 Feabhra 2017 (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127).

[52] Féach breithiúnas an 16 Feabhra 2017, *C. K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, mír 73).

[53] Féach breithiúnas an 16 Feabhra 2017, *C. K. agus páirtithe eile* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, míreanna 76 agus 81 go 85).

dhéanamh go mbeidh an náisiúnach sin in ann an cúram leighis is gá a fháil nuair a shroichfidh sé an Stát is ceann scríbe d'fhonn aon fhíorbhaol go mbeadh forthromú suntasach doleigheasta ar a shláinte ann a sheachaint.

3. An ceathrú ceist

96. Sa cheathrú ceist, iarrann an chúirt a rinne an tarchur, ar an gcéad dul síos, an léitear Treoir 2008/115 i bhfianaise Airteagail 1, 4 agus 7 den Chairt, nach mór a léirmhíniú go gciallaíonn na fadhbanna tromchúiseacha míochaine atá ag náisiúnach tríú tír atá ag fanacht go neamhdhleathach ar chríoch Bhallstáit agus an cúram sláinte a fhaigheann sé a chur san áireamh d'fhonn a chinneadh an bhfuil ceangal ar an mBallstát sin ceart cónaithe a thabhairt dó.

97. Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil sé ráite ag an gCúirt cheana féin 'nach mbaineann Treoir 2008/115 ach le náisiúnaigh tríú tír atá ag fanacht go neamhdhleathach a fhilleadh agus, dá bhrí sin, nach bhfuil sé beartaithe rialacha na mBallstát maidir le cónaí ar náisiúnaigh choigríche a chomhchuibhiú ina n-iomláine' agus 'nach mbaineann na caighdeáin agus na nósanna imeachta comhchoiteanna a bhunaítear le Treoir 2008/115 ach le cinntí um fhilleadh a ghlacadh agus le forfheidhmiú na gcinntí sin'. [54] Ciallaíonn sé sin nach rialaítear leis an Treoir sin na coinníollacha maidir le ceart cónaithe a aithint do náisiúnaigh tríú tír, ach go dtagann siad faoi inniúlacht an reachtais náisiúnta.

98. I ndáil leis sin, ba cheart a chur isteach nach dtugtar, le hAirteagal 6(4) den Treoir sin, an chumhacht do na Ballstáit reachtaíocht a rith faoi dhlí an Aontais, ach nach dtugtar ach aitheantas do chumhacht na mBallstát sin faoin dlí náisiúnta ceart cónaithe a dheonú, go háirithe ar fhorais dhaonnúla, d'fhonn an gaol idir ceart den sórt sin agus an cinneadh um fhilleadh a shoiléiriú. [55]

99. Dá bhrí sin, ní hionann feidhmiú na cumhachta sin agus cur chun feidhme dhlí an Aontais, de réir bhrí Airteagal 51 den Chairt, agus de thoradh air sin nach féidir an cheist i dtaobh iarratas ar chead cónaithe a dheonú a mheas i bhfianaise fhorálacha na Cairte. Dá mbeifí ag brath ar an gCairt, agus go háirithe Airteagal 7 di, arna léamh i gcomhar le Treoir 2008/115, ní fhéadfaí ceart cónaithe a dheonú do X faoi dhlí an Aontais Eorpaigh in aon chás.

100. Ar an dara dul síos, féachtar leis an gceathrú ceist a chuir an chúirt a tharchuir an cás ar aghaidh, go bunúsach, a chinneadh an gá Treoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagail 1, 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt, a léirmhíniú mar cheist a chiallaíonn nach mór do na Ballstáit riocht sláinte náisiúnaigh tríú tír a chur san áireamh, mar chuid dá shaol príobháideach, agus é á mheas ar cheart an t-aistriú a chur siar.

101. Murab ionann agus an chéad dá cheist a tarchuireadh, ní thagraíonn an cheist sin do staid sláinte náisiúnaigh tríú tír chun a shuíomh an bhféadfadh sé gur íde atá mídhaonna agus táireach é baint an náisiúnaigh sin a fhorfheidhmiú. Ní luaitear stádas sláinte ach mar chomhpháirt den saol príobháideach. Dá bhrí sin, dealraíonn sé nach bhfuil Airteagail 1, 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt ábhartha don fhreagra atá le tabhairt ar an gceist seo.

[54] Breithiúnas an 8 Bealtaine 2018, *K.A. agus páirtithe eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg)* (C-82/16, EU:C:2018:308, mír 44).

[55] Féach, i ndáil leis sin, breithiúnais an 10 Iúil 2014, *Julián Hernández agus páirtithe eile* (C-198/13, EU:C:2014:2055, mír 44), agus an 19 Samhain 2019, *TSN agus AKT* (C-609/17 agus C-610/17, EU:C:2019:981, mír 49 agus mír 50).

102. Féadfar, i mo thuairimse, oibleagáid a bhaineann le meas ar an gceart chun saol príobháideach agus saol an teaghlaigh a bhaint ó Airteagal 5(b) de Threoir 2008/115, agus dá réir sin ní mór do na Ballstáit aird chuí a thabhairt ar shaol an teaghlaigh agus an Treoir sin á cur chun feidhme.

103. Chinn an Chúirt le déanaí gurb é is cuspóir d'Airteagal 5 de Threoir 2008/115 a áirithiú, i gcomhthéacs an nós imeachta um fhilleadh a bhunaítear leis an Treoir sin, go n-urramófar *roinnt cearta bunúsacha*.[56] Tugann an toradh sin le tuiscint, ar an gcéad dul síos, nach mór an abairt 'saol an teaghlaigh' a léamh mar abairt a thagraíonn don cheart chun an tsaoil phríobháidigh agus chun saoil teaghlaigh, mar a chumhdaítear in Airteagal 7 den Chairt, agus, ar an dara dul síos, nach gcomhlíontar an oibleagáid aird chuí a thabhairt ar an gceart sin trí ghnéithe ábhartha de shaol príobháideach agus de shaol teaghlaigh an náisiúnaigh tríú tír lena mbaineann a chur san áireamh; mar a d'áitigh Rialtas na hÍsiltíre ag an éisteacht.[57] Sa dara cás, níl an breithiúnas in *K.A. agus páirtithe eile (athaontú teaghlaigh sa Bheilg)*, a luaigh an Rialtas sin ag an éisteacht, de chineál a thugann údar le léiriú contrártha, ós rud é, sa bhreithiúnas sin, gur chinn an Chúirt, sa bhreithiúnas sin, nach raibh ann ach gur chuir na húdaráis náisiúnta inniúla na heilimintí sin san áireamh, nuair a chuireann an duine lena mbaineann na heilimintí sin ar fáil dóibh, is réamhriachtanas riachtanach é chun cinneadh um fhilleadh a ghlacadh.[58]

104. I bhfianaise na mbreithnithe sin, táim den tuairim gur cheart don Chúirt an cheist seo a scrúdú i bhfianaise Airteagal 5(b) de Threoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagal 7 den Chairt, agus i bhfianaise Airteagal 9 den Treoir sin ('An bhaint a chur siar').

105. Ar an gcéad dul síos, is gá an creat dlíthiúil lena rialaítear measúnú na n-údarás inniúil náisiúnta ar dhlíthiúlacht fhorghníomhú bhaint anuas X a chur ar fáil don chúirt a rinne an tarchur, i bhfianaise a chirt maidir lena shaol príobháideach a urramú, á shonrú an gá staid sláinte X a chur san áireamh sa chomhthéacs sin agus, más gá, cad iad na cúinsí ina ndéanfar sin.[59]

106. Murab ionann agus an méid a d'áitigh Rialtas na hÍsiltíre ag an éisteacht, ní mór do na húdaráis inniúla náisiúnta an measúnú sin a dhéanamh agus scrúdú á dhéanamh acu ar iarratas ar bhaint a chur siar amhail an t-iarratas atá i gceist sna príomhimeachtaí, beag beann ar an gceist a bheith á scrúdú ag na húdaráis sin agus iarratais ar chónaí á measúnú acu.

107. Maidir leis an gceart chun measa ar an saol príobháideach, ní mór a mheabhrú nach mór, faoi Airteagal 52(3) den Chairt, Airteagal 7 den Chairt a fhorléiriú, i bprionsabal, leis an mbrí chéanna agus leis an raon feidhme céanna atá ag Airteagal 8 ECHR, a fhágann gur gá cásdlí ECtHR a bhaineann leis an bhforáil sin a bhreithniú.

[56] Breithiúnas an 11 Márta 2021, *Stát na Beilge (Filleadh tuismitheoir mionaoisigh)* (C-112/20, EU:C:2021:197, mír 35).

[57] Ba cheart a thabhairt faoi deara nach ndéantar léamh den sórt sin a neamhbhailiú má úsáideann reachtas an Aontais an nath 'cuntas cuí' seachas 'urraim', nach n-úsáidtear an briathar deireanach sin trí thagairt do phrionsabal an *non-refoulement* amháin. Is féidir an difríocht sin san fhoclaíocht a mhíniú, i mo thuairimse, toisc nach féidir prionsabal an *non-refoulement* a bheith faoi réir teorainneacha, murab ionann agus cearta amhail an ceart chun saoil phríobháidigh agus saoil teaghlaigh nó leas an linbh, mar gheall ar a nádúr *glan*. Dá bhrí sin, beidh ar údaráis inniúla aon Bhallstáit aird chuí a thabhairt ar an gceart atá ag náisiúnach tríú tír atá faoi réir nós imeachta um fhilleadh chun saoil phríobháidigh agus saoil teaghlaigh agus measúnú á dhéanamh acu má tá na teorainneacha ar an gceart sin, mar thoradh ar fhorfheidhmiú ordaithe aistrithe, dlisteanach agus comhréireach.

[58] Breithiúnas an 8 Bealtaine 2018, K.A. agus Páirtithe Eile (Athaontú teaghlaigh sa Bheilg) (C-82/16, EU:C:2018:308, mír 102 go mír 104).

[59] Os a choinne sin, ní scrúdófar an ghné 'saol teaghlaigh' sa Tuairim seo, ós rud é gur dheimhnigh X ag an éisteacht nach bhfuil a iarratas bunaithe ar naisc teaghlaigh san Ísiltír ar bhealach ar bith.

108. D'fhonn sárú ar Airteagal 8 ECHR sa chás seo a shuíomh, is léir ón gcás sin go gcaithfidh an t-údarás inniúil náisiúnta measúnú comhréireachta a dhéanamh, ina mbeidh cothromaíocht idir ceart X chun meas ar an saol príobháideach agus cumhacht Stát na hÍsiltíre náisiúnaigh eachtracha nach gcomhlíonann na coinníollacha maidir le dul isteach agus cónaí ar a chríoch a dhíbirt.

109. Ar an gcéad dul síos, is beag amhras atá ann go gcuirfí isteach ar a cheart chun príobháideachas dá ndéanfaí X a chur chun na Rúise [60] agus, ar an dara dul síos, go bhfuil bunús dlí ag beart den sórt sin sa reachtaíocht náisiúnta (Airteagal 64 den Dlí maidir le Náisiúnaigh Eachtracha, mar a léirítear é i mír A/37 den chiorclán comhainmneach) agus go saothraíonn sé ceann de na 'aidhmeanna dlisteanacha' a liostaítear in Airteagal 8(2) ECHR ('cosaint an ordaithe'). Sna himthosca sin, foráiltear leis an bhforáil dheireanach sin nach mór a fháil amach an bhfuil gá leis an mbeart i dtrácht, i sochaí dhaonlathach, d'fhonn an aidhm atá á saothrú a bhaint amach, ar aidhm í a bhfuil scrúdú comhréireachta mar thoradh uirthi, de réir ECtHR. [61]

110. D'aithin ECtHR go príomha gnéithe riachtanacha an scrúdaithe seo i gcásanna ina ndearnadh ceangal idir inimirce neamhrialta agus an ceart chun measa ar shaol an teaghlaigh. Sa chás *Pormes* v. *an Ísiltír*, áfach, dúirt an chúirt go bhféadfaí na prionsabail a ceapadh agus na tosca a chuirtear san áireamh sna cásanna sin a chur i bhfeidhm *mutatis mutandis* maidir le cás náisiúnaigh eachtraigh a bhfuil naisc, ar saol príobháideach é, i gcríoch Stáit le linn a thréimhse fanachta neamhdhleathaigh. [62] Tugtar le tuiscint leis sin an méid seo a leanas:

111. Braitheann raon feidhme an chirt chun saoil phríobháidigh, i bprionsabal, ar staid ar leith an náisiúnaigh eachtraigh agus ar leas an phobail. Mura n-aicmítear an náisiúnach eachtrach mar 'imirceach bunaithe' toisc go bhfuil cead cónaithe aige sa Stát óstach, ní gá 'cúiseanna an-láidir' a bheith ann chun tús áite a bheith ag an náisiúnach eachtrach ar cheart an náisiúnaigh eachtraigh maidir lena shaol príobháideach a urramú. [63]

112. Más rud é go raibh saol príobháideach bunaithe ag an náisiúnach eachtrach lena mbaineann sa Stát óstach tráth a raibh a fhios aige go raibh a stádas faoi na rialacha inimirce de chineál a d'fhágfadh go mbeadh caomhnú an tsaoil phríobháidigh sin sa Stát sin *forbhásach* ón tús, d'fhéadfadh díbirt an náisiúnaigh eachtraigh sin Airteagal 8 ECHR a shárú 'in imthosca eisceachtúla' amháin. [64]

113. Is iad na tosca ábhartha chun an ceart go n-urramófaí an saol príobháideach agus leas an phobail a chothromú ná méid na nasc sóisialta, cultúrtha agus teaghlaigh sa Stát óstach agus sa tír cinn scríbe, chomh maith le rialú inimirce nó breithnithe beartais phoiblí a bheith i bhfabhar díbirt. [65] Is liosta neamh-uileghabhálach é seo nach n-eisiann ar bhealach ar bith tosca eile a bhaineann le himthosca áirithe an cháis a chur san áireamh, amhail tosca leighis. [66] Baineann an dara ceann le staid sláinte an iarratasóra agus leis an bhforbairt ar dóigh dó taithí a fháil air má chuirtear an beart díbeartha i bhfeidhm. [67]

[60] Féach, *inter alia*, ECtHR, 7 Nollaig 2021, *Savran* v. *an Danmhairg* CE:ECHR:2021:1207JUD005746715, § 179.

[61] Féach, *inter alia*, ECtHR, 18 Deireadh Fómhair 2006, *Üner* v. *an Ísiltír*, (CE:ECHR:2006:1018JUD004641099, § 54.

[62] ECtHR, 14 Nollaig 2020, CE:ECHR:2020:0728JUD002540214, § 58).

[63] Ibid., §§ 53 agus 59. Dá bhrí sin, ní coinníoll d'infheidhmeacht an chirt chun saoil phríobháidigh é an stádas 'inimirceach bunaithe', ach is eilimint é lena gcinntear an leibhéal cosanta atá le tabhairt don cheart sin i gcás ar leith.

[64] Ibid., §§ 57 agus 58).

[65] Ibid., §§ 56 agus 58.

[66] Féach chuige sin, ECtHR, 7 Nollaig 2021, *Savran* v. *an Danmhairg* (CE:ECHR:2021:1207JUD005746715, § 184).

[67] Ibid., § 192).

114. Ba cheart a thabhairt faoi deara, de réir ECtHR, nach mór an tsláinte a mheas mar chuid den saol príobháideach, ós rud é go gcuimsíonn coincheap an 'saol príobháideach', nach mór a thuiscint go ginearálta agus nach dtugtar sainmhíniú uileghabhálach ar aird í féin, sláine fhisiciúil agus mhorálta duine freisin.[68] Maidir le hionracas morálta, tá sé ráite ag an gcúirt sin cheana féin gur réamhriachtanas dosheachanta é an mheabhairshláinte a chosaint chun an ceart go n-urramófaí an saol príobháideach a theachtadh go héifeachtach, a thuigtear mar cheart 'chun féiniúlachta agus chun comhlíonta pearsanta' agus 'caidreamh a bhunú agus a fhorbairt le daoine eile agus leis an domhan lasmuigh'.[69] Dealraíonn sé go bhfuil sé réasúnta dom a mheas go bhfuil ionracas fisiceach ina réamhriachtanas freisin.

115. Chuige sin, ba mhaith liom a chur in iúl nach gcuireann ECtHR as an áireamh go bhféadfadh cóireáil nach féidir a aicmiú mar chóireáil atá mídhaonna nó táireach de réir bhrí Airteagal 3 ECHR dochar a dhéanamh don iomláine choirp agus mhorálta go dtí go sárófar an t-airteagal sin ó thaobh príobháideachta de. Mar thoradh ar an gcur chuige sin, go bunúsach, chinn sí sa bhreithiúnas in *Paposhvili* go bhféadfadh sé gur sárú ar Airteagal 8 de ECHR náisiúnach eachtrach a bhaint de, cé nach féidir a mheas gurb ann do shárú ar Airteagal 3 ECHR.[70]

116. Go háirithe, i gcás inar dócha go ndéanfaidh díbirt staid sláinte an duine lena mbaineann a ghéarú a mhéid nach mbeadh sé in ann naisc a fhorbairt a bhaineann le saol príobháideach a thuilleadh, d'fhéadfadh ualach suntasach a bheith ag na tosca leighis sin i gcomhthéacs an chleachtais cothromaíochta a bheidh le déanamh d'fhonn a chinneadh an bhfuil an t-aistriú sin comhréireach.

117. Dá leanfadh sin, tar éis scrúdú comhréireachta a dhéanamh ar an gcaoi sin, go bhféadfaí sárú a dhéanamh ar an gceart maidir le saol príobháideach náisiúnaigh tríú tír a urramú de bharr é a bheith aistrithe, bheadh gá le conclúid nach féidir an bhaint a chur i bhfeidhm maidir leis an oibleagáid aon bheart den dlí tánaisteach a léirmhíniú i gcomhréir le cearta bunúsacha, mar a athdhearbhaítear in aithris 24 de Threoir 2008/115.

118. Ní chiallaíonn sé sin, áfach, gur cheart aistriú a chur siar a dheonú faoi Airteagal 9(1) den Treoir sin. De réir na forála sin, níl cur siar an aistrithe ceangailteach ach amháin más sárú ar phrionsabal an *non-refoulement* (fomhír (a)) é forfheidhmiú an chinnidh sin nó i gcás ina n-aithnítear go bhfuil éifeacht fionraíochta ag achomharc i gcoinne an chinnidh díbeartha (fomhír (b)). Maidir leis an gcéad hipitéis, ní bhaineann sé leis an gceart chun an saol príobháideach a urramú. Maidir leis an dara ceann, ní féidir a chur as an áireamh gur féidir a mheas gur 'thromchúiseach agus doleasaithe' de réir bhrí bhreithiúnas *Abdida*[71] an sárú ar an gceart chun meas a bheith aige ar an saol príobháideach, i gcás ina bhforfheidhmítear aistriú náisiúnaigh tríú tír atá an-tinn. Mar sin féin, ní mór dom a admháil go bhfuil deacrachtaí agam staid a shamhlú ina mbeadh an cás.

119. Ina chuid barúlacha i scríbhinn, tíolacann an Coimisiún na fachtóirí leighis sin nach bhfuil mar thoradh orthu staid atá contrártha do phrionsabal an *non-refoulement* ach, toisc nach bhfuil siad chomh tromchúiseach sin, nach bhfuil ábhartha ach amháin mar chuid den cheart go

68 Féach, *inter alia*, ECtHR, 25 Meitheamh 2019, *Nicolae Virgiliu Tănase* v. *an Rómáin* (CE:ECHR: 2019: 0625JUD004172013, § 126).

69 Féach, *inter alia*, ECtHR, 7 Nollaig 2021, *Savran* v. *an Danmhairg*CE:ECHR:2021:1207JUD005746715, § 172, a thagraíonn, i ndáil leis sin, do bhreithiúnas an 6 Feabhra 2001, *Bensaid* v. *an Ríocht Aontaithe* CE:ECHR:2001:0206JUD004459998, § 47.

70 Breithiúnas in *Paposhvili*, § 225.

71 Féach breithiúnas an 18 Nollaig 2014, *Abdida* (C-562/13, EU:C:2014:2453, mír 50).

n-urramófaí saol príobháideach an náisiúnaigh tríú tír atá faoi réir ordú aistrithe, féadfaidh na Ballstáit na fachtóirí sin a chur san áireamh, i gcomhréir le hAirteagal 9(2) de Threoir 2008/115, agus *am* an aistrithe á chinneadh acu.

120. Níl an dearcadh sin agam. Feictear dom go mbaineann an chumhacht chun aistriú a chur siar, cumhacht a thugtar do na Ballstáit le hAirteagal 9(2) (a) den Treoir sin, le cásanna ina ndéanann 'stát fisiciúil nó meabhrach' an náisiúnaigh tríú tír lena mbaineann aistriú fisiciúil an náisiúnaigh tríú tír sin chuig a thír thionscnaimh nó a tír thionscnaimh neamhoiriúnach nó dodhéanta ar an dáta a leagadh síos i dtosach. Dá mba rud é go mbeadh an staid fhisiceach nó mheabhrach sin inchurtha i leith sárú ar cheart an náisiúnaigh sin go ndéanfaí an saol príobháideach a urramú, d'aimseofaí an staid sin i mír 1 den fhoráil sin, ina ndéantar foráil maidir le cur siar éigeantach an aistrithe in dhá chás ina bhféadfadh forfheidhmiú an aistrithe sin ceart bunúsach a shárú. [72]

121. Dá bhrí sin, ní mór a aithint go bhfuil toscaire i dTreoir 2008/115 maidir leis na hiarmhairtí dlíthiúla a bhaineann le cinneadh ó na húdaráis inniúla náisiúnta gurb ionann an t-aistriú a fhorfheidhmiú agus sárú ar cheart an náisiúnaigh tríú tír a shaol príobháideach a urramú. Ní rialaítear iarmhairtí den sórt sin le haon fhoráil i dTreoir 2008/115, ós rud é go dtagann siad faoi inniúlacht an reachtais náisiúnta.

122. I bhfianaise na mbreithnithe sin go léir, molaim don Chúirt an ceathrú ceist a fhreagairt sa chaoi is nach mór Airteagal 5(b) de Threoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagal 7 den Chairt, agus Airteagal 9 den Treoir sin a léirmhíniú mar ní a chiallaíonn go bhféadfaidh na Ballstáit staid sláinte náisiúnaigh tríú tír a chur san áireamh, mar chomhpháirt dá shaol príobháideach, agus é á mheas an dócha go sáróidh forfheidhmiú an aistrithe ceart an náisiúnaigh sin maidir lena shaol príobháideach a urramú, na hiarmhairtí dlí a thig ó aon sárú náisiúnta.

IV. Conclúid

123. I bhfianaise an mhéid sin roimhe seo, molaim go bhfreagródh an Chúirt mar seo a leanas ar na ceisteanna a tharchuir Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (an Chúirt Dúiche, an Háig, an Ísiltír), mar a athfhoirmíodh iad:

1) Ní mór a léirmhíniú in Airteagal 5 de Threoir 2008/115 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Nollaig 2008 maidir le caighdeáin choiteanna agus nósanna imeachta coiteanna sna Ballstáit i ndáil le náisiúnaigh tríú tíortha atá ag fanacht go neamhdhleathach a fhilleadh, arna léamh i bhfianaise Airteagal 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, go gcuirtear bac ar náisiúnach tríú tír, atá go dona tinn agus atá ag fanacht go neamhdhleathach ar chríoch Bhallstáit, a bhaint de, i gcás ina bhfuil sé nochta, toisc nach bhfuil fáil orthu go dlíthiúil, ina thír thionscnaimh, go dtí méadú suntasach agus doleigheasta ar a phian mar gheall ar gan bheith ar fáil go dlíthiúil ina thír thionscnaimh. Ní bhaineann an tréimhse ar laistigh di a tharlóidh an méadú sin le hábhar chun críocha an mheasúnaithe sin.

[72] Baineann sé sin leis an gceart gan íde atá mídhaonna nó táireach a chur air agus leis an gceart chun cosanta breithiúnaí éifeachtaí.

2) Ní mór Airteagal 5 de Threoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagal 4 agus Airteagal 19(2) den Chairt, a léirmhíniú mar bhac ar iarmhairtí an bhirt díbeartha ar staid sláinte náisiúnaigh tríú tír nach bhfuil á chur san áireamh ach amháin agus cinneadh á dhéanamh an bhfuil an náisiúnach tríú tír sin in ann taisteal, agus na coinníollacha faoina bhfuil sé ar chumas aige taisteal. Ní mór na hiarmhairtí sin a mheas freisin agus fíorú á dhéanamh go mbeidh an náisiúnach sin in ann an cúram leighis is gá a fháil nuair a shroichfidh sé an Stát is ceann scríbe d'fhonn aon fhíorbhaol go mbeadh forthromú suntasach doleigheasta ar a shláinte ann a sheachaint.

3) Ní mór Airteagal 5(b) de Threoir 2008/115, arna léamh i bhfianaise Airteagal 7 den Chairt, agus Airteagal 9 den Treoir sin a léirmhíniú mar ní a chiallaíonn go bhféadfaidh na Ballstáit staid sláinte náisiúnaigh tríú tír a chur san áireamh, mar chuid dá shaol príobháideach, agus measúnú á dhéanamh an dócha go sárófar ceart an náisiúnaigh sin maidir le hurraim don saol príobháideach le forfheidhmiú an duine sin, na hiarmhairtí dlíthiúla a ghabhann le haon chinneadh go ndearnadh sárú a thagann faoi inniúlacht an reachtais náisiúnta.